

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ INTEGROVANÉ OCHRANY ROSTLIN ZA ROK 2025

Obsah

<u>Úvod</u>	2
<u>Obecné informace</u>	2
<u>Půda</u>	3
<u>Hnojení</u>	12
<u>Pěstitelské strategie</u>	23
<u>Přímé metody ochrany rostlin</u>	29
<u>Závěr</u>	41

Úvod

Prověřování míry a úrovně využití obecných zásad integrované ochrany rostlin (IOR) je v zemědělské praxi realizováno od roku 2014. Od roku 2015 se tak děje prostřednictvím dotazníkového šetření, které je předkládáno náhodně vybraným zemědělským podnikům. Do náhodného výběru jsou zařazeny podniky, u kterých nebyla v posledních dvou letech provedena kontrola zaměřená na oblast přípravků na ochranu rostlin a hnojiv. Uvedené omezení je platné pro kontroly Cross Compliance, národní i delegované. Šetření IOR se přednostně týká podniků s polní produkcí v režimu konvenčního zemědělství. Podle výměry obhospodařované orné půdy jsou podniky členěny na: malé (10–60 ha), středně velké (60–500 ha), velké (500–1000 ha) a největší (nad 1000 ha). V roce 2025 bylo provedeno šetření IOR u 103 náhodně vybraných zemědělských podniků.

Obecné informace

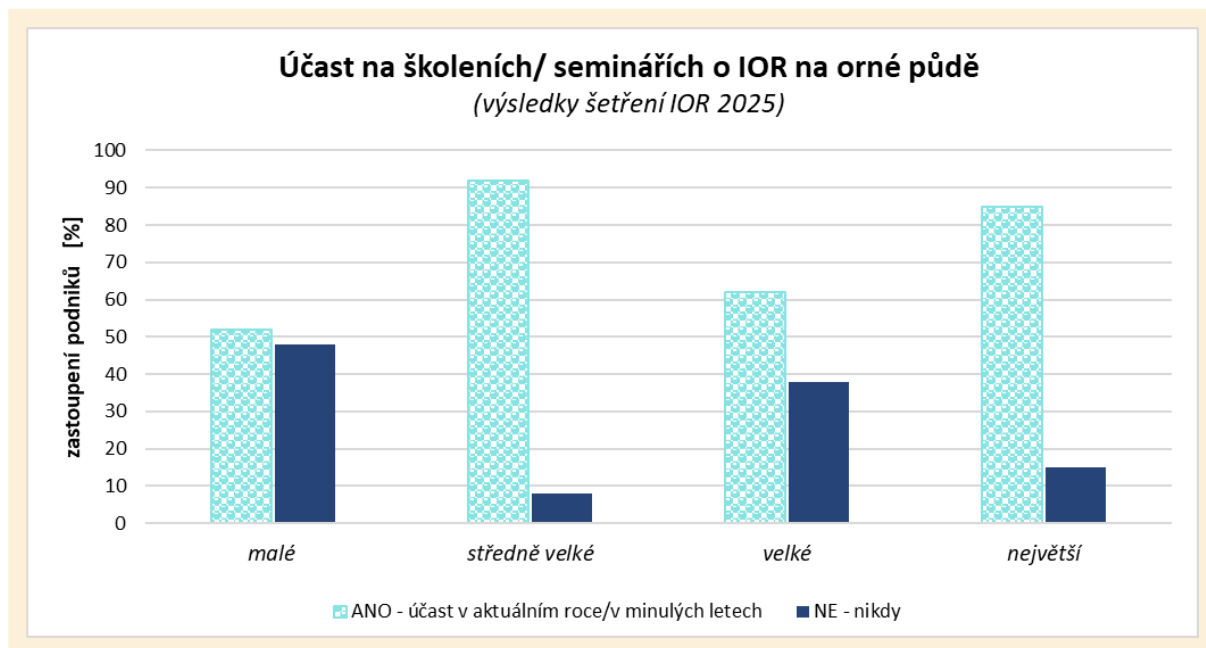
V roce 2025 byly do šetření IOR zapojeny podniky ze třinácti krajů. Malé podniky byly zastoupeny ve dvanácti krajích, středně velké, velké a největší podniky byly zastoupeny v jedenácti krajích. Žádný z podniků neobhospodařil v kraji Hlavní město Praha. U 92 % malých, 100 % středně velkých, 88 % velkých a 88 % největších podniků probíhalo šetření IOR v roce 2025 poprvé. U zbylých podniků bylo šetření IOR poprvé provedeno v rozmezí let 2014 až 2019. Průměrná výměra obhospodařované orné půdy („R“) činila u malých podniků 27,92 ha, u středně velkých podniků 169,65 ha, u velkých podniků 698,77 ha a u největších podniků 1521,31 ha. Vybrané malé podniky hospodaří v průměru na 7 DPB¹, středně velké na 16 DPB, velké na 50 DPB a největší na 95 DPB s kulturou „R“. **Výměra orné půdy má velký význam jak při posuzování míry a úrovně dodržování zásad IOR, tak při hodnocení celkové náročnosti hospodaření.**

¹ DPB – díl půdního bloku

Z výsledků šetření vyplývá, že odborný seminář nebo školení k problematice IOR na orné půdě nikdy nenavštívilo 48 % malých, 8 % středně velkých, 38 % velkých a 15 % největších podniků (graf 1). Získané údaje odpovídají dlouhodobému trendu nízké účasti malých podniků na akcích tohoto typu. **Má-li být IOR v zemědělské praxi efektivně uplatňována, jsou komplexní odborné znalosti nezbytností. Školení a semináře pořádané nezávislými odbornými organizacemi mohou významně přispět k získávání, prohlubování či rozšiřování stávajících znalostí z oblasti IOR.**

Graf 1

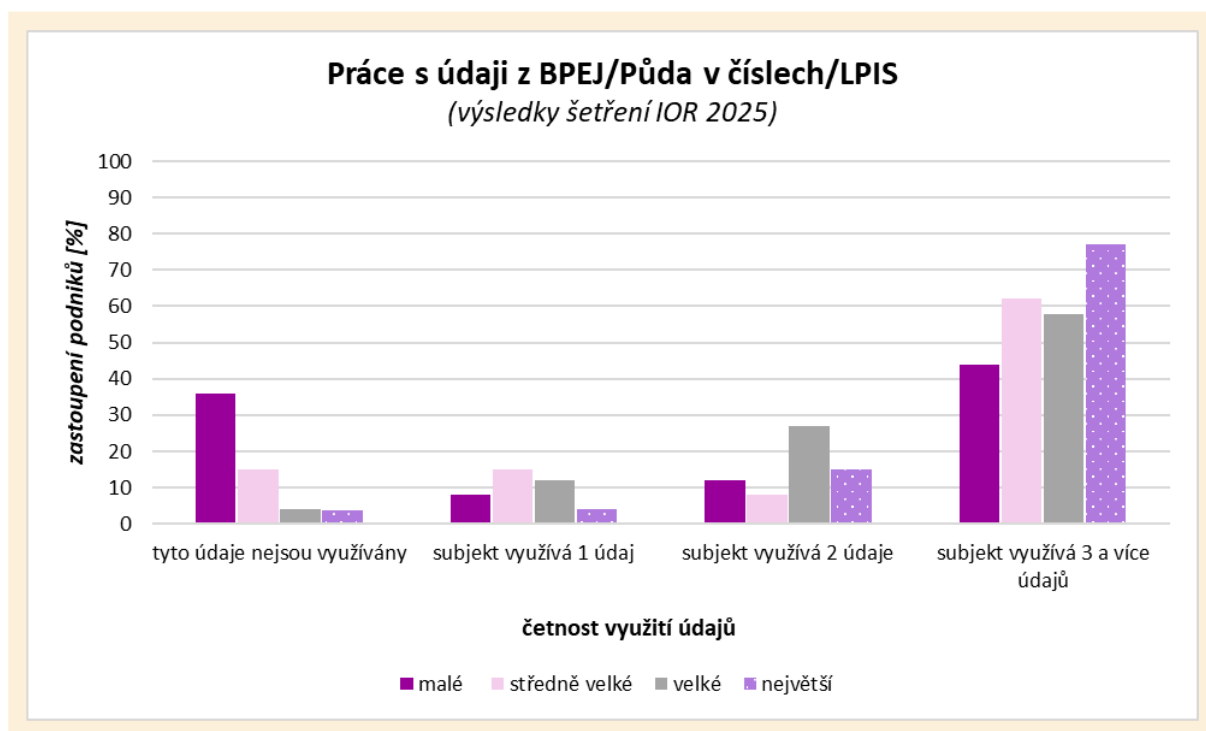
Půda

Údaje dostupné v aplikaci e-katalog BPEJ, aplikaci Půda v číslech nebo v systému LPIS využívá 64 % malých, 85 % středně velkých, 96 % velkých a 96 % největších podniků, přičemž 44 % malých, 62 % středně velkých, 58 % velkých a 77 % největších podniků pracuje se třemi a více údaji (graf 2). Z výsledků vyplývá, že nejčastěji vyhledávají podniky informace o sklonitosti, která úzce souvisí s podmínkami DZES a o půdním typu (graf 3). **Uvedená zjištění odpovídají zjištěním z předešlých let.**

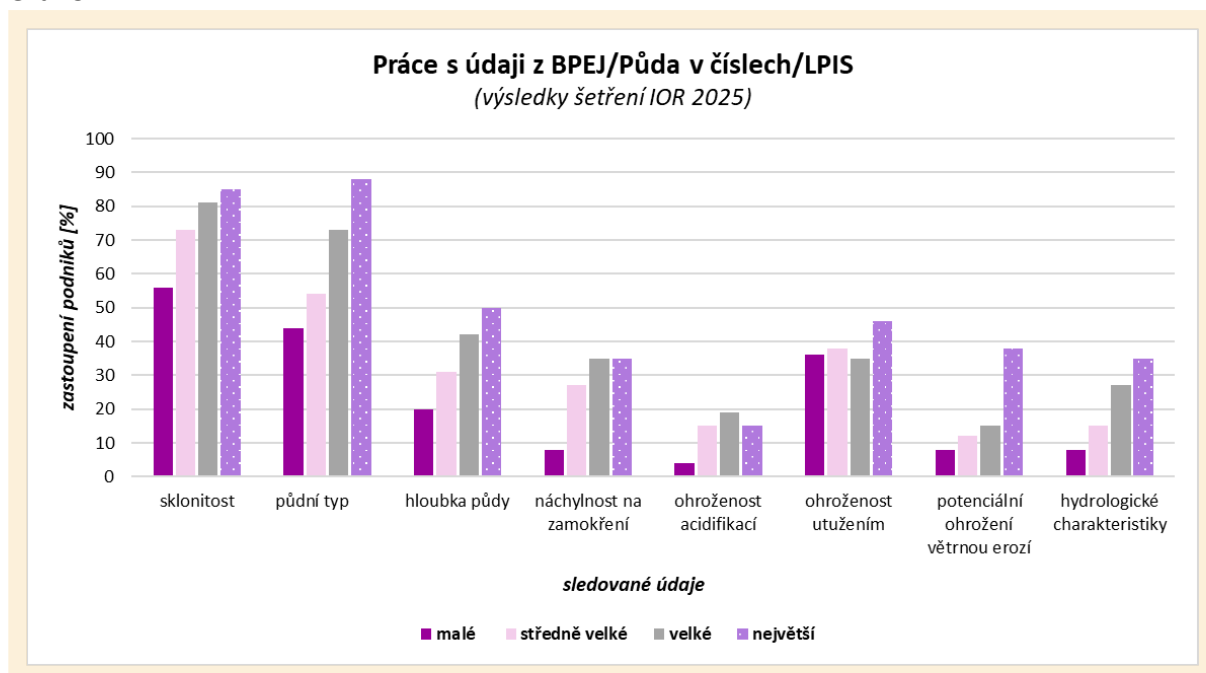
Zpracování půdy přizpůsobuje většina podniků potřebám konkrétních pozemků. Šetřením IOR v roce 2025 bylo zjištěno, že u malých podniků je častější využití jednoho systému zpracování půdy, zatímco u podniků středně velkých, velkých a největších je to kombinace obou základních systémů zpracování půdy (graf 4). Výhradně orbu provádí 56 % malých, 8 % středně velkých a 15 % velkých podniků. Kombinaci obou systémů zpracování půdy, avšak s převahou orby provádí 20 % malých, 19 % středně velkých, 31 % velkých a 31 % největších podniků. Minimalizaci provádí 8 % malých, 15 % středně velkých, 19 % velkých a 23 % největších podniků. Kombinaci obou systémů zpracování půdy, avšak s převahou minimalizace provádí 12 % malých, 58 % středně velkých, 35 % velkých a 46 % největších podniků (graf 5).

Dále bylo zjištěno, že 4 % malých podniků provádí nejméně nákladnou variantu zpracování půdy a potřeby konkrétních pozemků neřeší. Získané výsledky ukazují na převahu klasického (konvenčního) systému zpracování půdy u malých podniků a na převahu minimalizace u podniků středně velkých, velkých a největších. Uvedené zjištění odpovídá zjištěním z let 2021 a 2024. Napříč všemi lety platí, že s klesající výměrou podniku má využití orby rostoucí tendenci.

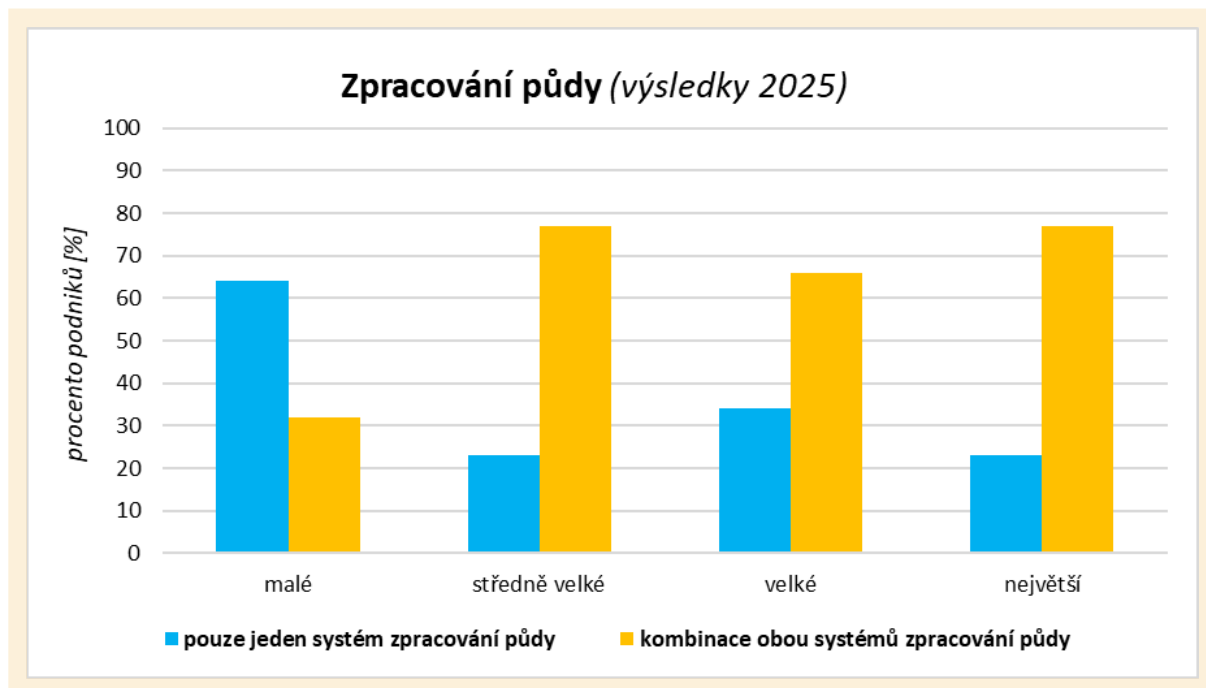
Graf 2

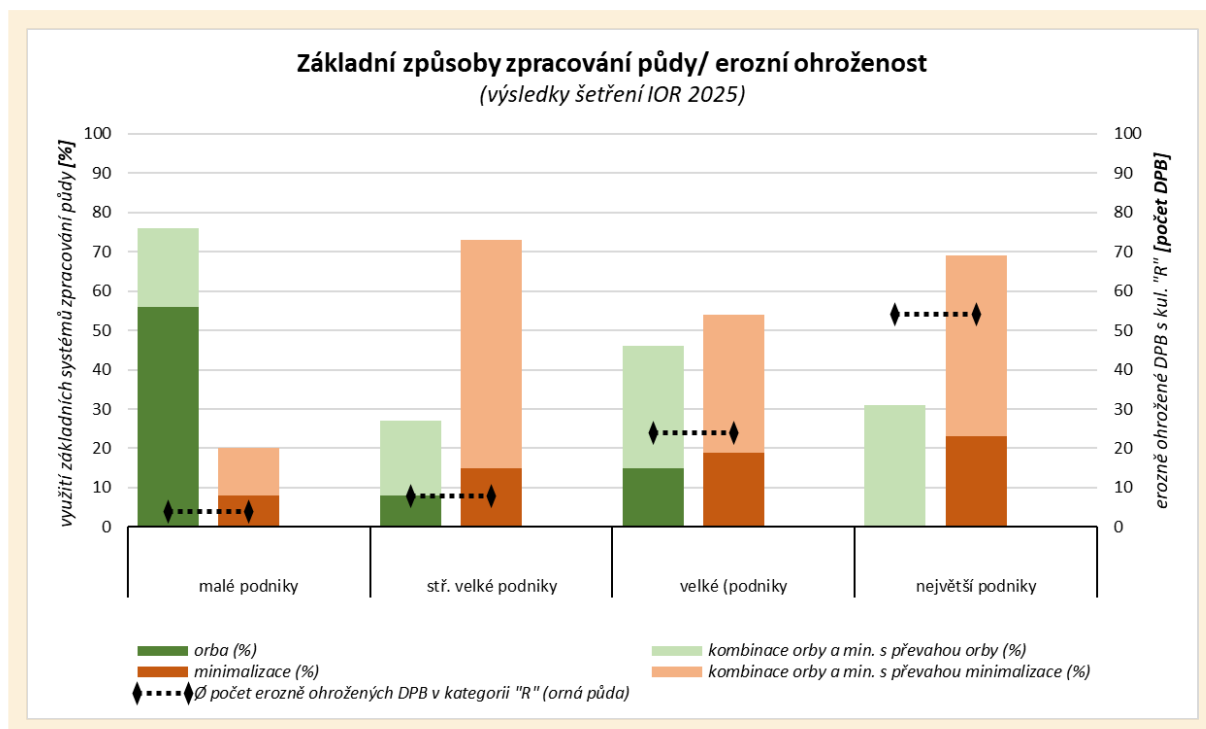
Graf 3

Graf 4

Graf 5

Do výběru systému zpracování půdy se zásadním způsobem promítají klasifikace pozemků podle erozní ohroženosti a podmínky DZES. Význam má ale také velikost podniku a spektrum pěstovaných plodin. Rekategorizací pozemků podle erozní ohroženosti došlo k rozšíření ploch se zpřísněným režimem ochrany půdy. Ve srovnání s předešlými lety šetření tak můžeme zaznamenat nižší procento podniků, které hospodaří výhradně na pozemcích

v kategorii NEO (erozně neohrožené). Jedná se o 24 % malých, 8 % středně velkých a 4 % velkých podniků. Nejvíce podniků, které nemusí protierozní opatření řešit, se však i nadále nachází mezi malými podniky. Podle výsledků šetření IOR za rok 2025 hospodaří malé podniky v průměru na 4 DPB, středně velké podniky na 8 DPB, velké podniky na 24 DPB a největší podniky na 54 DPB v kategorii MEO-NR² a/nebo MEO-VR³ a/nebo SEO⁴ (graf 5). Evidovanou erozní událost⁵ zjistili inspektoři ÚKZÚZ u 4 % malých, 12 % středně velkých, 31 % velkých a 38 % největších podniků zapojených v roce 2025 do šetření IOR, z toho byla u 4 % středně velkých, 8 % velkých a 19 % největších podniků potvrzena opakovaná erozní událost.

Podle výsledků šetření IOR zavádějí zemědělci protierozní opatření nejen na pozemcích, na kterých to vyžaduje legislativa, ale také na pozemcích nebo u plodin, které sami vyhodnotí jako rizikové. Nad rámec povinnosti provádí protierozní opatření 68 % malých, 81 % středně velkých, 58 % velkých a 77 % největších podniků. Ve všech kategoriích podniků podle velikosti převažovali respondenti, kteří využívají tři a více protierozních opatření. U malých podniků se jednalo o 40 % dotazovaných, u středně velkých o 77 % dotazovaných, u velkých o 81 % dotazovaných a u největších o 88 % dotazovaných. **Nejčastěji využívaným protierozním opatřením je zvyšování organické hmoty v půdě.** Uvedená možnost se objevuje u největšího počtu dotazovaných podniků napříč lety. V aktuálním roce šetření se jedná o 48 % malých, 81 % středně velkých, 77 % velkých a 92 % největších podniků (graf 6). V průměru tak činí malé podniky na 47 %, středně velké podniky na 57 %, velké podniky na 33 % a největší podniky na 38 % DPB s kulturou „R“ (graf 7).

Na druhém místě se u malých podniků shodně umístily výběr plodin s odpovídající ochrannou funkcí (36 % dotazovaných, kteří provádějí uvedené opatření v průměru na 77 % DPB s kulturou „R“, graf 8) a zakládání porostů po vrstevnici (36 % dotazovaných, kteří provádějí uvedené opatření v průměru na 75 % DPB s kulturou „R“, graf 9). U středně velkých (54 %) a největších (58 %) podniků je na druhém místě výběr plodin s odpovídající ochrannou funkcí (středně velké podniky provádějí toto opatření v průměru na 53 % DPB s kulturou „R“, největší podniky v průměru na 46 % DPB s kulturou „R“). U velkých podniků je to využití ochranných pásů (58 % dotazovaných, kteří provádějí uvedené opatření v průměru na 20 % DPB s kulturou „R“, graf 10).

Na třetím místě se u malých podniků umístily opět dvě protierozní opatření. Konkrétně se jedná o odkameňování (24 % dotazovaných, kteří provádějí uvedené opatření v průměru na 55 % DPB s kul. „R“) a podsev (24 % dotazovaných, kteří provádějí uvedené opatření v průměru na 36 % DPB s kul. „R“). U středně velkých podniků je na třetím místě setí do mělké podmítky s posklizňovými zbytky (50 % dotazovaných, kteří provádějí uvedené opatření v průměru na 34 % DPB s kul. „R“ graf 11). U velkých podniků je to výběr plodin s odpovídající ochrannou funkcí (50 % dotazovaných, kteří provádějí uvedené opatření v průměru na 44 % DPB s kul. „R“) a u největších podniků je to využití ochranných pásů (54 % dotazovaných, kteří provádí uvedené opatření v průměru na 9 % DPB s kul. „R“).

² MEO-NR – kategorie mírně erozně ohrožené půdy s nízkým rizikem

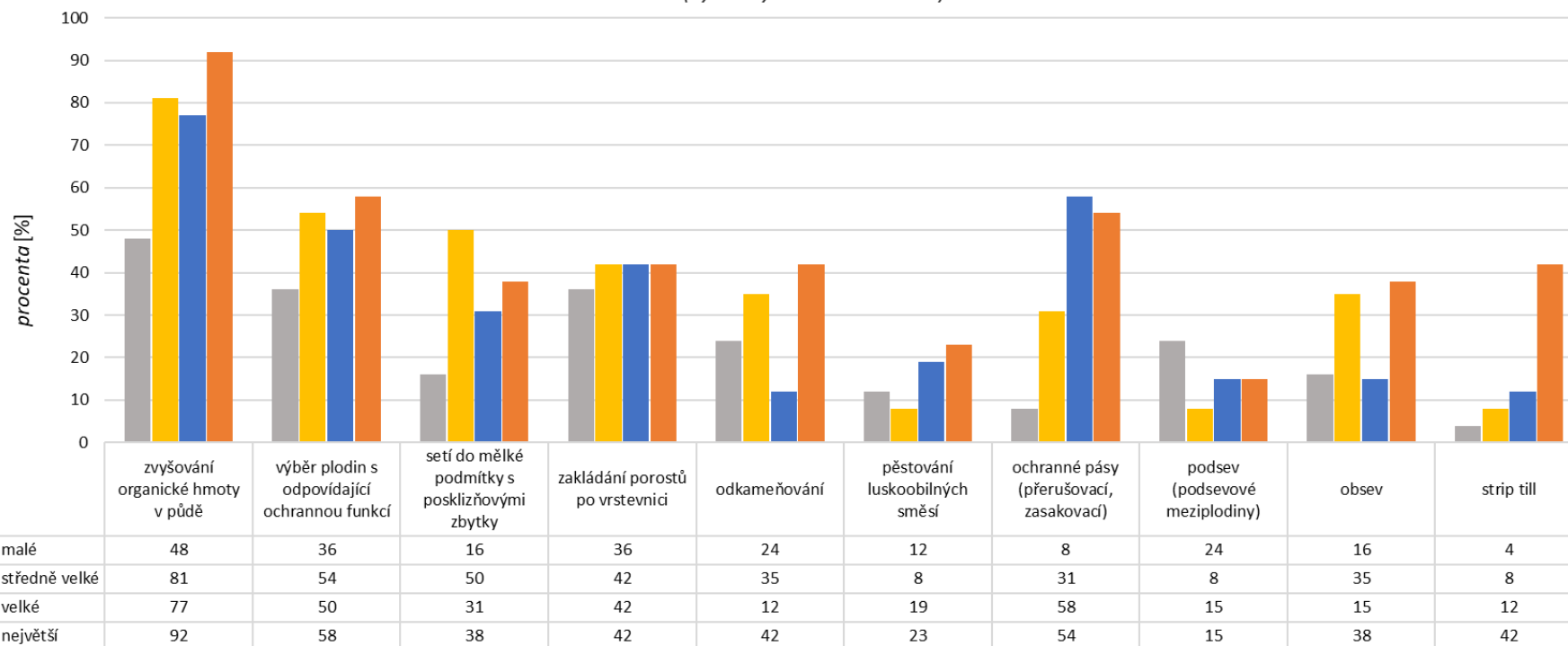
³ MEO-VR – kategorie mírně erozně ohrožené půdy s vysokým rizikem

⁴ SEO – kategorie silně erozně ohrožené půdy

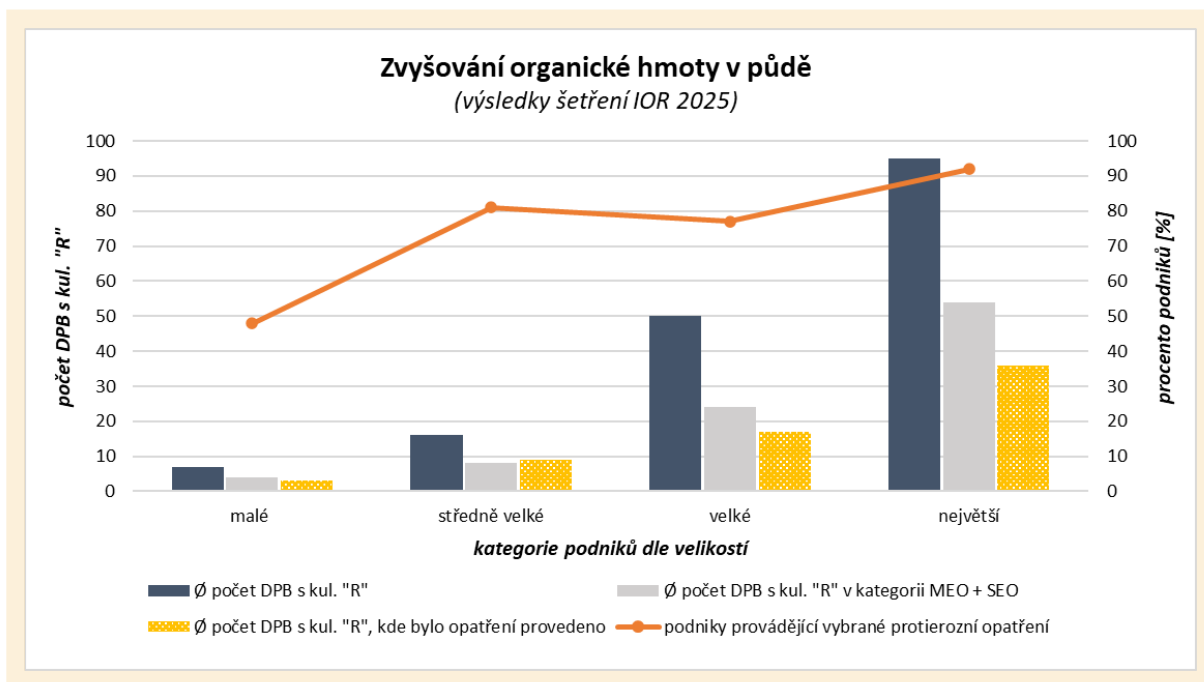
⁵ Evidované erozní události jsou dohledávány v systému LPIS za období uplynulých 10 let.

Graf 6

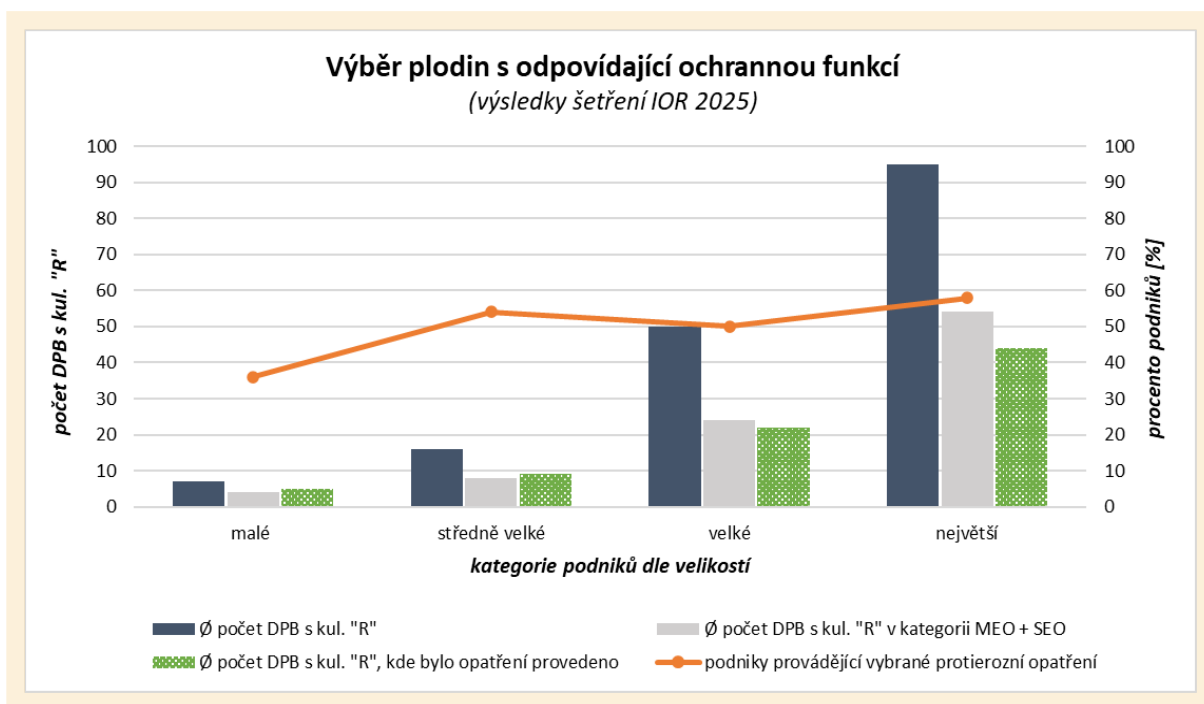
Míra využití jednotlivých protierozních opatření
(výsledky šetření IOR 2025)

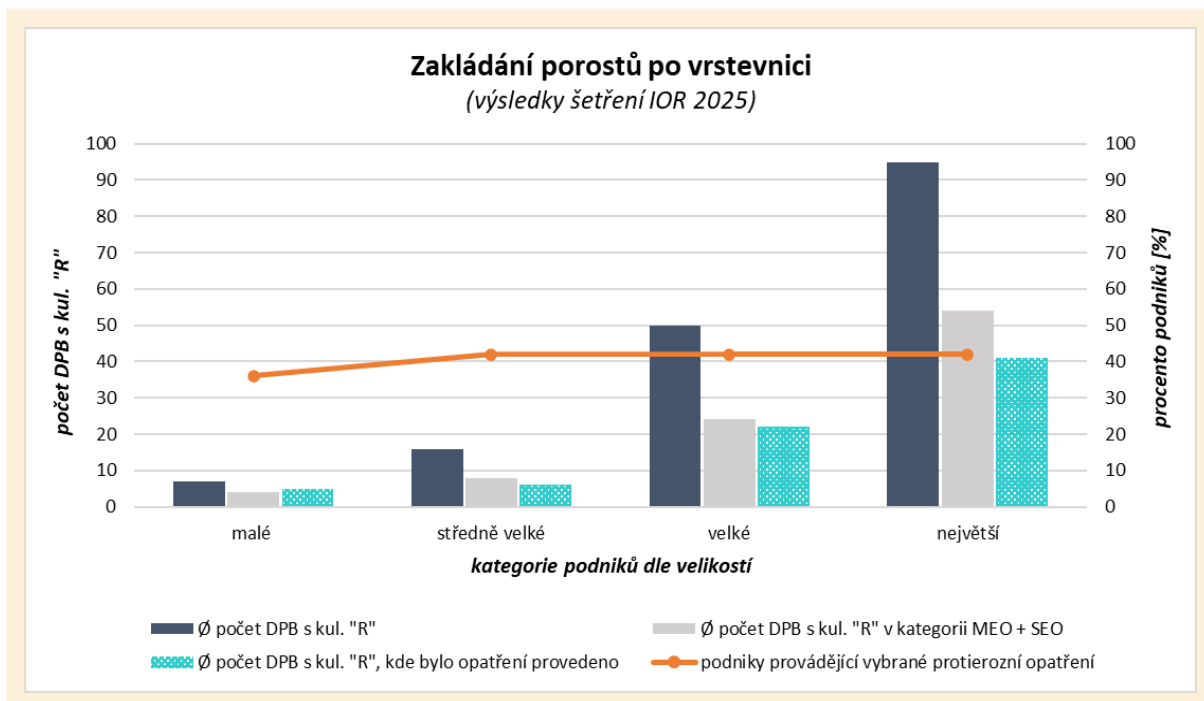
Graf 7

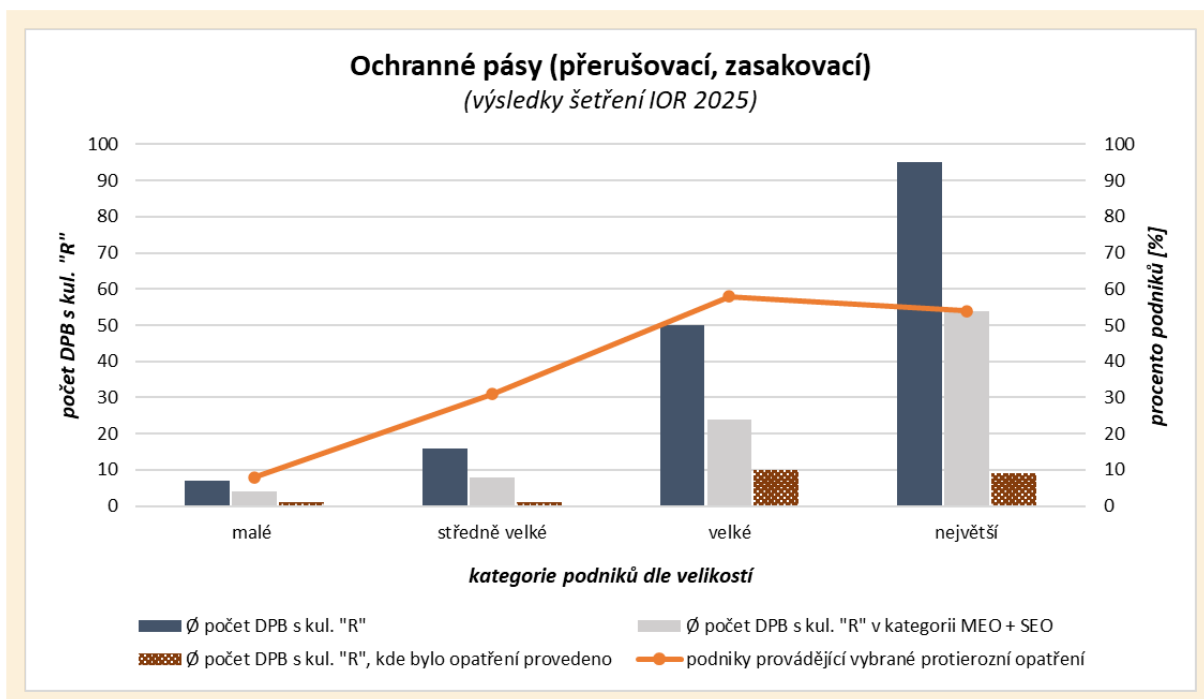
Graf 8

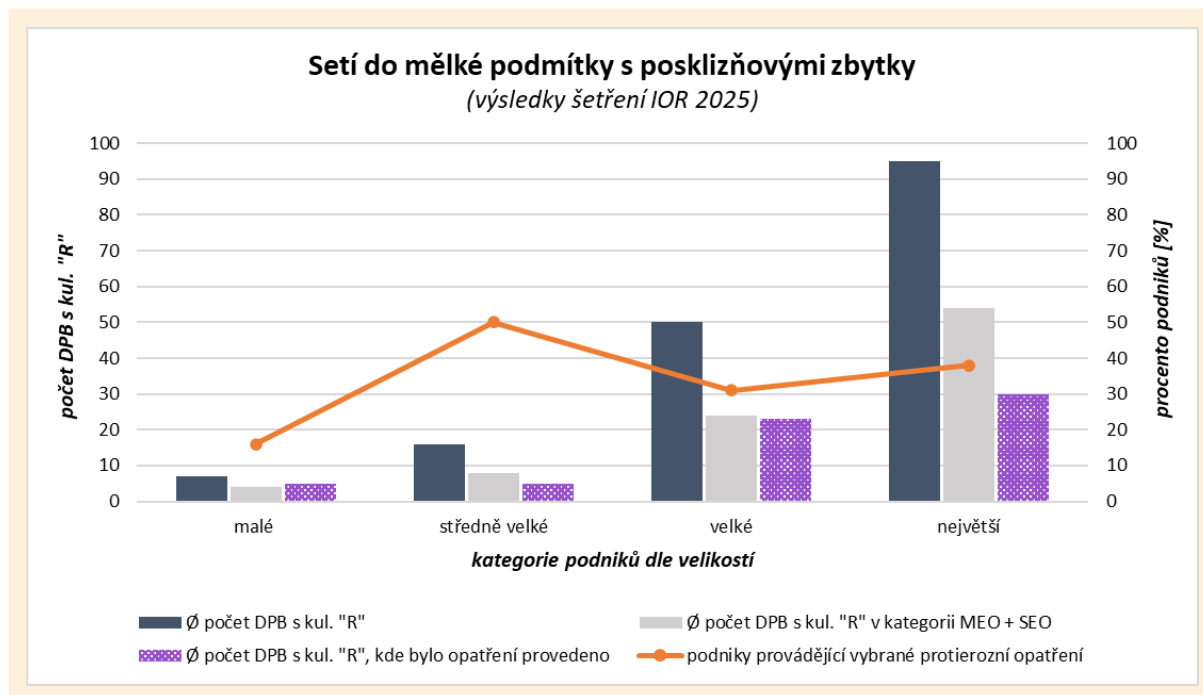
Graf 9

Graf 10

Graf 11

Srovnáním výsledků šetření napříč lety se ukazuje, že vedle zvyšování organické hmoty v půdě patří mezi nejčastěji využívaná protierozní opatření zakládání porostů po vrstevnici a výběr plodin s odpovídající ochrannou funkcí. Větší podniky dále využívají setí do mělké podmínky s posklizňovými zbytky. Největší podniky využívají navíc ochranné pásy. U malých podniků je zase časté odkameňování.

Náchylnost půd zejména k vodní erozi se zvyšuje spolu s mírou jejího utužení. Podle výsledků šetření IOR získaných za rok 2025 provádí preventivně opatření za účelem zlepšení stavu utužení půdy 72 % malých, 69 % středně velkých, 69 % velkých a 65 % největších podniků. Převážná většina malých podniků (40 %) uplatňuje jedno opatření proti utužení půdy. U středně velkých (50 %) velkých (58 %) a největších (73 %) podniků je převaha těch, kteří uplatňují tři a více opatření proti utužení půdy (graf 12).

Na DPB s vymezenou vrstvou utužení půdy⁶ hospodaří 72 % malých, 85 % středně velkých, 96 % velkých a 100 % největších podniků zapojených v roce 2025 do šetření IOR. V průměru mají malé podniky 5 DPB, středně velké 8 DPB, velké 23 DPB a největší 48 DPB s vymezenou vrstvou utužení půdy.

Nejčastěji využívaným opatřením proti utužení půdy je u malých (64 %) a velkých (65 %) podniků hluboká orba (malé podniky provádějí uvedené opatření v průměru na 70 % DPB s kul. „R“ a velké podniky v průměru na 48 % DPB s kul. „R“). U středně velkých podniků je to hluboké kypření (58 % dotazovaných, kteří provádějí uvedené opatření v průměru na 53 %

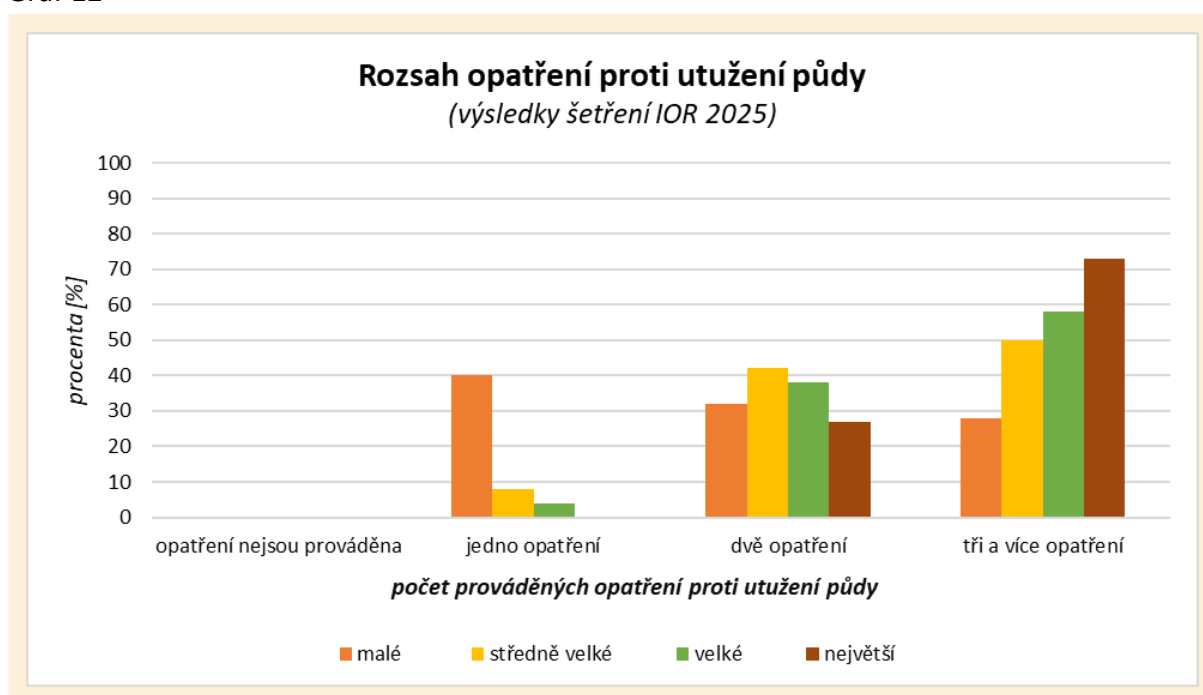
⁶ Ná vaznost na SZP – Rozvoj venkova – Neprojektová opatření – AEKO – Meziplodiny – Pěstování meziplodin proti utužení

DPB s kul. „R“) a u největších podniků pěstování víceletých pícein (88 % dotazovaných, kteří provádějí uvedené opatření v průměru na 9 % DPB s kul. „R“).

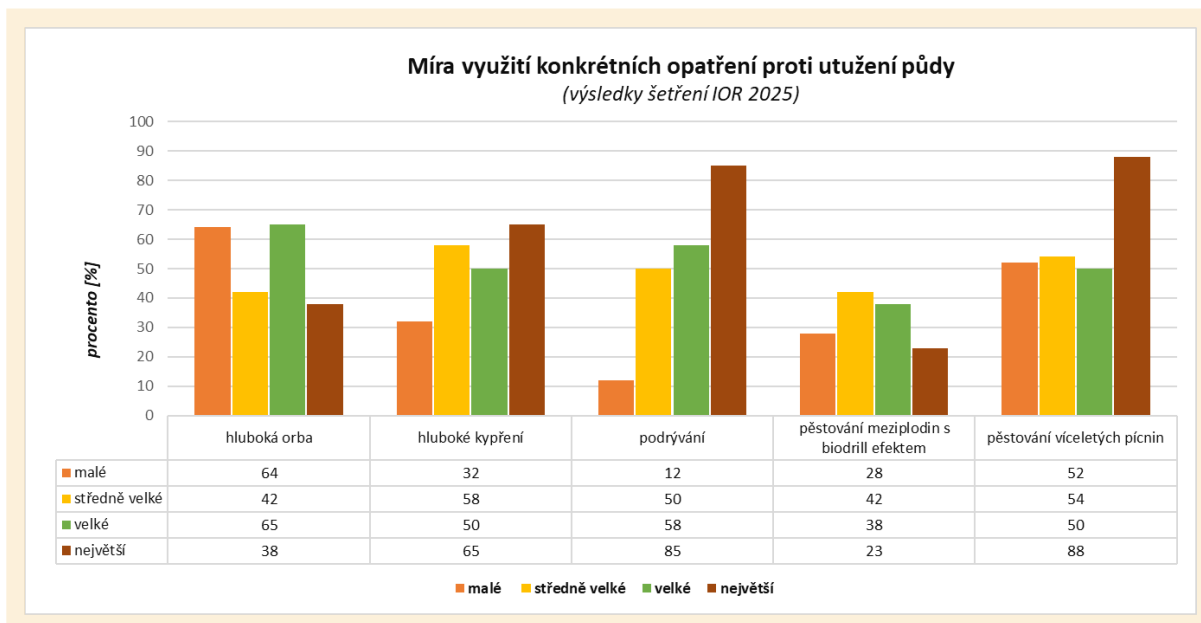
Druhým nejčastěji využívaným opatřením je u malých (52 %) a středně velkých (54 %) podniků pěstování víceletých pícein (malé podniky provádějí uvedené opatření v průměru na 34 % DPB s kul. „R“ a středně velké podniky v průměru na 17 % DPB s kul. „R“), zatímco u velkých (58 %) a největších (85 %) podniků je to podrývání (velké podniky provádějí uvedené opatření v průměru na 31 % DPB s kul. „R“ a největší podniky v průměru na 26 % DPB s kul. „R“, graf 13).

Výsledky šetření naznačují aktivní přístup zemědělců k omezování půdních degradačních procesů a ke zlepšování stavu zemědělských půd. Z pohledu IOR je tento přístup hodnocen velmi pozitivně, je však nutné připomenout, že půda je rovněž habitatem řady škodlivých a užitečných organismů. Prováděná opatření by tak měla být plně v souladu s preventivními postupy regulace lokálně problematických škůdců. V praxi je žádoucí dosáhnout propojení všech prvků správné zemědělské praxe v jeden celek a jejich cíleného využívání rovněž ve prospěch snižování potřeby aplikace chemických přípravků na ochranu rostlin.

Graf 12

Graf 13

Podle výsledků šetření IOR za rok 2025 dosahují v oblasti půdy všechny velikosti podniků „dobré“ úrovně využití IOR. Uvedené zjištění se shoduje se zjištěními z předešlých let. S cílem podpořit zlepšování úrovně IOR ve vztahu k půdě, byli prvovýrobci dotazováni na praktické informace týkající se problematiky **degradace půdy a možnosti zlepšení stavu půd**.

Efektivní řešení **degradace půdy** naráží zejména na ekonomické, legislativní a provozní faktory v jejich vzájemné souhře. K nejčastěji uváděným ekonomickým faktorům náleží vysoké provozní náklady a nedostatek finančních prostředků na investice. Provozní náklady zahrnují nejen ceny průmyslových hnojiv, ale také ceny osiv meziplodin, biologických přípravků se šetrnějším působením na půdní organismy, pohonných hmot, energií nebo mzdy zaměstnanců. Nepříznivý vývoj výkupních cen obchodovatelných komodit a produktů živočišné výroby následně omezuje možnosti realizace významnějších investic. Zavádění inovativních postupů pro zamezení degradace půdy (no-till, strip-till) nebo technologií precizního zemědělství je finančně náročné. Vysoké pořizovací náklady se však týkají také dalších půdopracujících strojů a zařízení. Problém s realizací podobných investic je nejčastěji zmiňován malými podniky.

Co se týče legislativy, vadí zemědělcům často se měnící právně závazná pravidla pro hospodaření. Vzdělání vedoucí pracovníci jsou zatěžováni sledováním předpisů, podle kterých jsou nuceni mnohokrát během krátkých období měnit a upravovat dříve vytvořené plány a výpočty. Péče o půdu, včetně snahy o zamezení její degradace, je komplexní a časově náročná činnost, do které vstupuje mnoho vlivů a je nezbytné jí věnovat dostatek pracovního času rovněž v terénu. Právně závazná pravidla pro hospodaření by měla být podle zemědělců nastavována odborníky společně s praxí. K nejvíce problematickým okruhům patří zpřísněné podmínky protierozní ochrany a omezování orby.

Byl uveden případ z praxe, kdy došlo k erozním událostem v porostech kukuřice navzdory uplatnění kombinace více protierozních opatření. Konkrétně se mělo jednat o opatření v

podobě aplikace hnoje, výsevu kukuřice s užší roztečí řádků a vytvoření zasakovacích pásů. Účinnost protierozních opatření podle platných metodik má své limity a je závislá na řadě faktorů, jako jsou půdní vlastnosti, intenzita srážek a jejich celkové množství. Infiltrační schopnost půdy je mimo jiné ovlivněna přítomností málo propustných půdních horizontů. Významnou roli hrají rovněž podmínky v širším území. Vznik erozní události může být ovlivněn přítokem vody z okolních pozemků, jako jsou lesní porosty, trvalé travní porosty, komunikace nebo neudržované odvodňovací příkopy a další odvodňovací prvky. Řešení takto vzniklých situací přesahuje možnosti samotného uživatele zemědělské půdy a vyžaduje koordinovaný přístup více subjektů včetně územní samosprávy, vlastníků půdy a dalších. Uživatel půdy také není v těchto případech příčinným faktorem vzniku eroze, přesto je tak laickou veřejností často vnímán.

V širších souvislostech poukazují zemědělci na nárůst administrativní zátěže a tím potlačování znalostí místních podmínek. Neméně důležitou roli hrají klimatické změny, zejména přívalové srážky a období sucha, které mohou negativně ovlivnit stav půdy i přes přijatá opatření. Mezi další faktory patří nedostatek kvalitních organických hnojiv, problémy se zhutněním půdy vlivem použití těžké techniky, omezené možnosti diverzifikace osevních postupů nebo nedostatek kvalifikovaných pracovníků a organizační náročnost pracovních operací.

Za klíčové opatření ke **zlepšení stavu půd** považují zemědělci systematické zvyšování obsahu organické hmoty. V tomto smyslu může pomoci rozšíření živočišné výroby, zřízení kompostáren, zákaz spalování slámy ve spalovnách, rozšíření ploch meziplodin pro zelené hnojení a zlepšujících plodin. Žádoucí je rovněž zařazení vyššího podílu meziplodin proti utužení a zpracování půdy v optimálním termínu a vlhkosti vhodnou technikou. Ideální by byla volba techniky na zpracování půdy podle konkrétních podmínek příslušného pozemku. To však v praxi vyvolává potřebu variabilního strojového parku. Důležité je dále pravidelné vápnění a doplňování živin na základě výsledků agrochemického zkoušení zemědělských půd. Významnou roli hraje i ekonomika. Udržení a zlepšení půdní úrodnosti je dlouhodobý a ekonomicky náročný proces. V případě, že zemědělský podnikatel dosahuje příznivých ekonomických výsledků, investuje účelně část zisku do svého výrobního prostředku, kterým je půda. Vápenatá a další průmyslová hnojiva, meziplodiny z uznaných osiv, pracovní operace jako podrývání nebo zavádění půdoochranných technologií představují významné náklady, jejichž pokrytí je při současné úrovni výkupních cen komodit obtížné. Celkově by podle zemědělců bylo vhodné zajistit podmínky pro stabilní a dlouhodobě udržitelné fungování subjektů v zemědělské prvovýrobě.

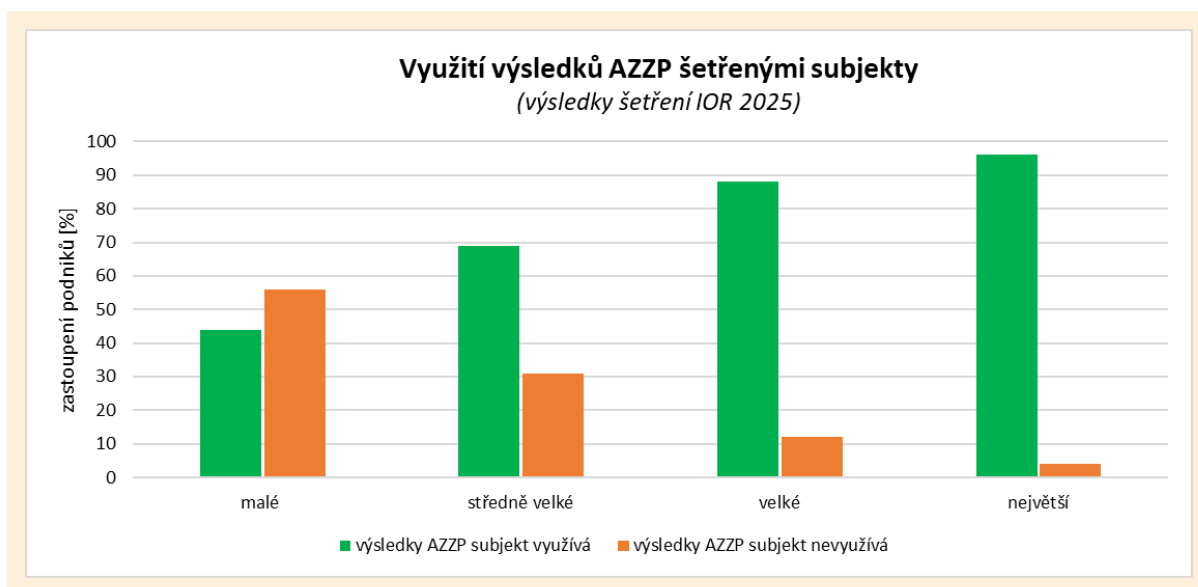
Hnojení

Výsledky agrochemického zkoušení zemědělských půd (AZZP) nebo jiné výsledky rozboru zemědělských půd využívá při svém hospodaření 44 % malých, 69 % středně velkých, 88 % velkých a 96 % největších podniků. **Výsledky za rok 2025 (graf 14) potvrzují, že s rostoucí velikostí podniku roste počet podniků, které s výsledky AZZP pracují. Napříč lety je nejméně časté využití výsledků zkoušení zemědělských půd malými podniky.** V letech 2022, 2023 a

2025 se v této velikostní kategorii nacházelo více podniků, které s výsledky zkoušení půd nepracují. V letech 2020, 2021 a 2024 byla sice situace opačná, ale rozdíl mezi podniky, které tyto výsledky využívají a které je nevyužívají byl malý. Ve zbylých velikostních kategoriích se objevovala vždy převaha podniků, které výsledky zkoušení zemědělských půd využívají.

Bilanční kalkulačku organické hmoty využívá 24 % malých, 54 % středně velkých, 54 % velkých a 81 % největších podniků. Ve srovnání s lety 2020 a 2021 došlo mezi zemědělci k rozšíření jejího využití. Uvedené zjištění lze z pohledu IOR hodnotit velmi pozitivně, jelikož naznačuje rostoucí zájem zemědělců o vlastní kontrolu postupů hospodaření.

Graf 14

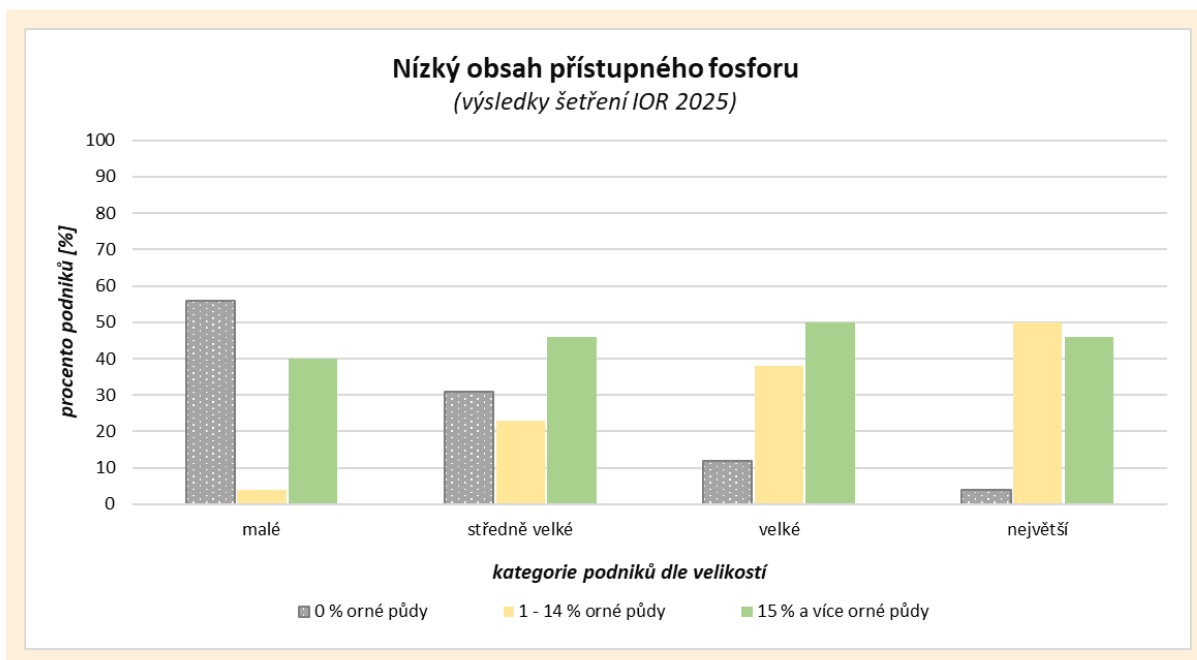
Z výsledků šetření IOR za rok 2025 vyplývá, že živočišnou výrobu provozuje 60 % malých, 42 % středně velkých, 46 % velkých a 81 % největších podniků. V průměru mají malé podniky 43 DJ, středně velké 103 DJ, velké 509 DJ a největší 1184 DJ. Průměrné zatížení orné půdy hospodářskými zvířaty pak vychází u malých podniků 1,5 DJ/ha, u středně velkých 0,6 DJ/ha, u velkých 0,7 DJ/ha a u největších podniků 0,8 DJ/ha. Také v letošním roce tedy platí, že jsou na tom z pohledu zatížení DJ na jednotku plošného obsahu orné půdy nejlépe podniky malé.

Bioplynovou stanici provozuje 4 % středně velkých, 12 % velkých a 23 % největších podniků. Výměra pěstovaných plodin určených pro bioplynovou stanici tvoří v průměru 17 ha/rok u středně velkých podniků, 149 ha/rok u velkých podniků a 291 ha/rok u největších podniků.

Orná půda obdělávaná zemědělskými podniky je lépe zásobena draslíkem než fosforem, přičemž půdy menších podniků vykazují vyšší obsah přístupného fosforu i draslíku. Zjištění uvedená za rok 2025 jsou plně v korelaci s výsledky z předešlých let. Obsah přístupného fosforu i draslíku v orné půdě je ověřován ze zpráv AZZP. U obou sledovaných živin se při šetření IOR zaměřujeme na jejich nízký obsah. Kategorie s nízkým obsahem přístupného fosforu nebyla v případě orné půdy rozbořem stanovena u 56 % malých, 31 % středně velkých,

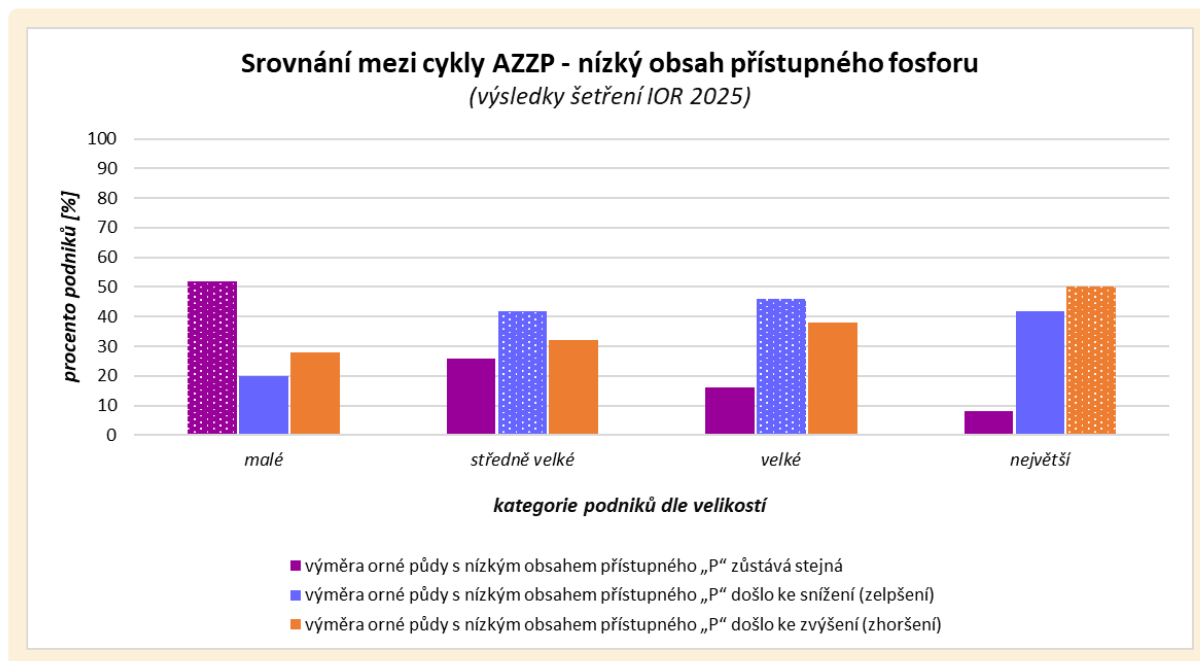
12 % velkých a 4 % největších podniků⁷. Do 15 % orné půdy s nízkým obsahem přístupného fosforu má 4 % malých, 23 % středně velkých, 38 % velkých a 50 % největších podniků. Více než 15 % orné půdy s nízkým obsahem přístupného fosforu má 40 % malých, 46 % středně velkých, 50 % velkých a 46 % největších podniků (graf 15). Mezi cykly AZPP se u malých podniků (52 %) nejčastěji procento výměry orné půdy s nízkým obsahem přístupného fosforu nemění, u středně velkých (42 %) a velkých (46 %) podniků dochází nejčastěji ke zlepšení stavu, tedy ke snížení výměry orné půdy s nízkým obsahem přístupného fosforu, zatímco u největších podniků (50 %) se nejčastěji tato výměra zvyšuje a dochází tak ke zhoršení stavu (graf 16). Aktuální výsledky se v porovnání s výsledky z předešlého roku šetření zásadně neliší. V horizontu více let se jeví situace u malých podniků jako stabilní, u podniků středně velkých a velkých převažuje mírně zlepšující se tendence a u podniků největších je situace mezi lety proměnná, takže zatím není možné určit jasný trend.

Graf 15

⁷ Tyto podniky mají 0 % orné půdy s nízkým obsahem přístupného fosforu.

Graf 16

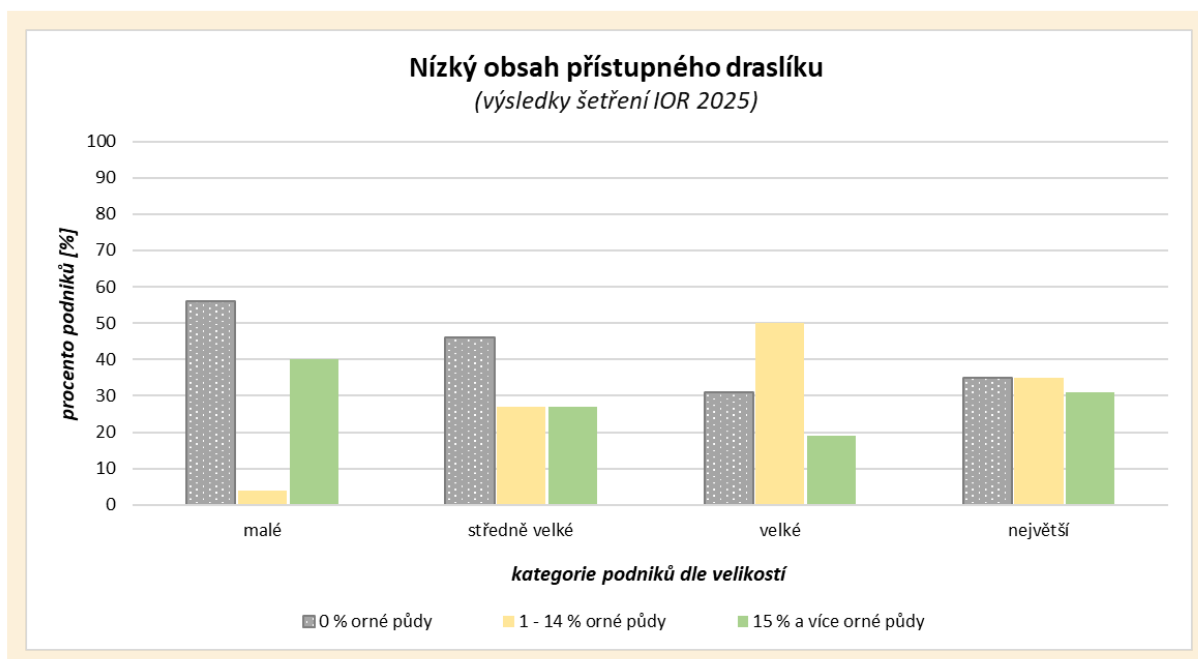
Nízký obsah přístupného draslíku v orné půdě nebyl AZZP zjištěn u 56 % malých, 46 % středně velkých, 31 % velkých a 35 % největších podniků. Do 15 % orné půdy s nízkým obsahem přístupného draslíku má 4 % malých, 27 % středně velkých, 50 % velkých a 35 % největších podniků. Více než 15 % orné půdy s nízkým obsahem přístupného draslíku má 40 % malých, 27 % středně velkých, 19 % velkých a 31 % největších podniků (graf 17). Mezi cykly AZZP zůstává u malých podniků (68 %) nejčastěji procento výměry orné půdy s nízkým obsahem přístupného draslíku stejné, u středně velkých podniků (38 %) dochází stejně často k zachování výměry orné půdy s nízkým obsahem přístupného draslíku, jako ke zlepšení stavu, tedy ke snížení výměry orné půdy s nízkým obsahem přístupného draslíku, u velkých (42 %) a největších podniků (38 %) dochází nejčastěji ke zhoršení stavu, tedy ke zvýšení výměry orné půdy s nízkým obsahem přístupného draslíku (graf 18). Při porovnání výsledků napříč lety je patrné, že situace u malých podniků je stejně jako v případě fosforu stabilní. U středně velkých a velkých podniků je situace proměnlivá, takže není možné určit jasný trend, zatímco u podniků největších převládá zhoršující se tendence.

Podle výsledků šetření za rok 2025 zajistilo přívod fosforu (vyjádřeného jako P_2O_5) do půdy v minimální dávce 25 kg/ha 52 % malých, 77 % středně velkých, 77 % velkých a 92 % největších podniků. Z toho 8 % malých, 23 % středně velkých, 4 % velkých a 4 % největších podniků tak učinilo na všech DPB. U zbývajících malých podniků byl alespoň minimální přívod fosforu zjištěn v průměru na 2 DPB, u středně velkých na 6 DPB, u velkých na 21 DPB a u největších na 44 DPB.

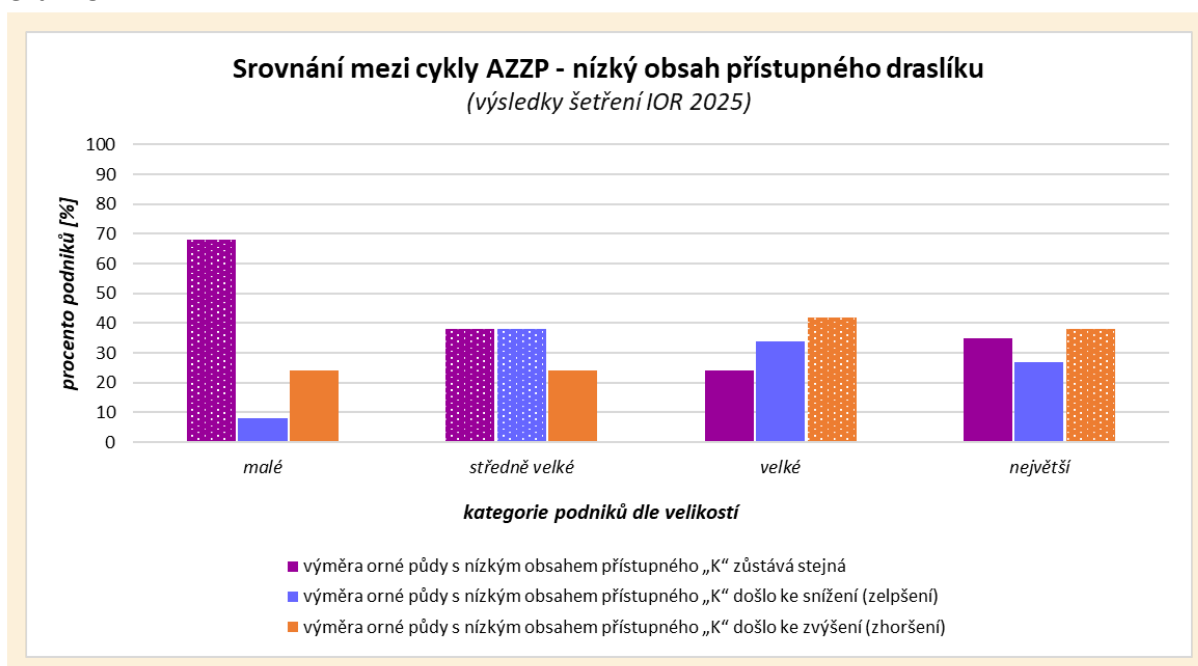
Přívod draslíku (vyjádřeného jako K_2O) do půdy v minimální dávce 20 kg/ha zajistilo 52 % malých, 77 % středně velkých, 69 % velkých a 88 % největších podniků. Z toho 8 % malých, 8 % středně velkých a 4 % velkých podniků tak učinilo na všech DPB. Zbývajících malé podniky

zajistily přívod draslíku alespoň v minimální dávce v průměru na 2 DPB, středně velké na 5 DPB, velké na 24 DPB a největší na 38 DPB.

Graf 17

Graf 18

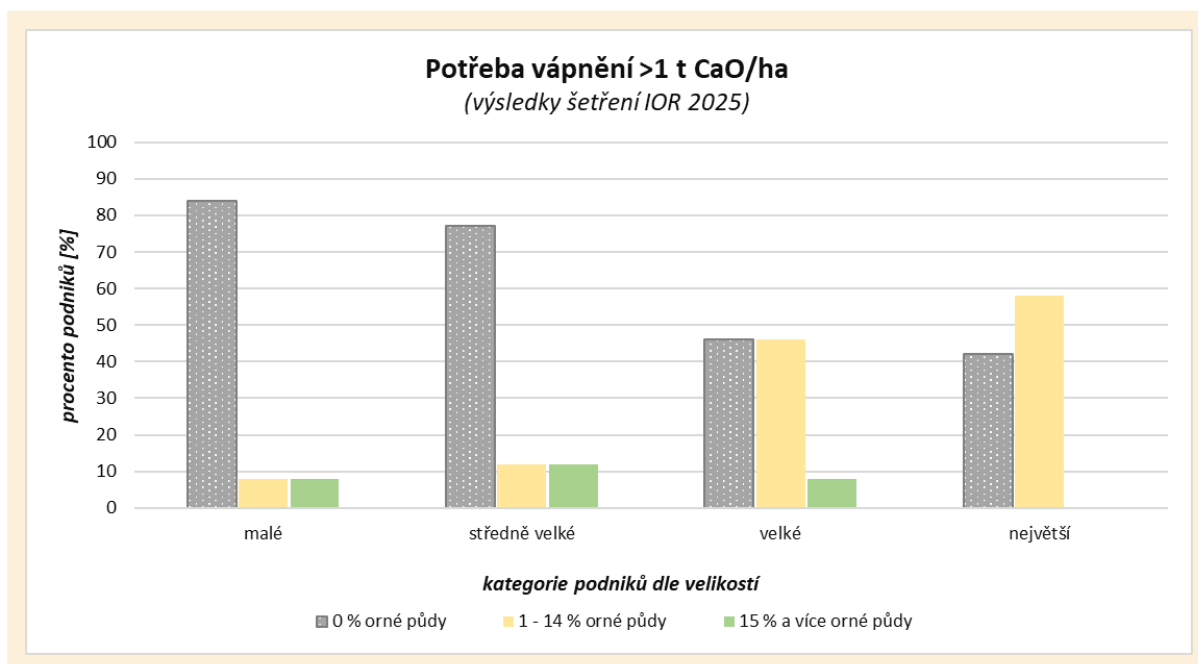

Dusíkem hnojí na předpokládaný výnos plodiny 28 % malých, 31 % středně velkých a 15 % velkých podniků. Před aplikací dusíkatých hnojiv zohledňuje navíc množství dusíku aplikovaného k předchozí plodině a druh použitého dusíkatého hnojiva 60 % malých, 50 % středně velkých, 62 % velkých a 46 % největších podniků. Na základě laboratorního rozboru

půdy a/nebo rostlin hnojí dusíkem 4 % malých, 15 % středně velkých, 23 % velkých a 54 % největších podniků. Ze získaných výsledků vyplývá, že u malých, středně velkých a velkých podniků je běžnou praxí přesnější hnojení dusíkem, tedy s přihlédnutím rovněž k množství dusíku aplikovaného k předplodině. Největší podniky pak nejčastěji stanovují dávku dusíku na základě laboratorního rozboru.

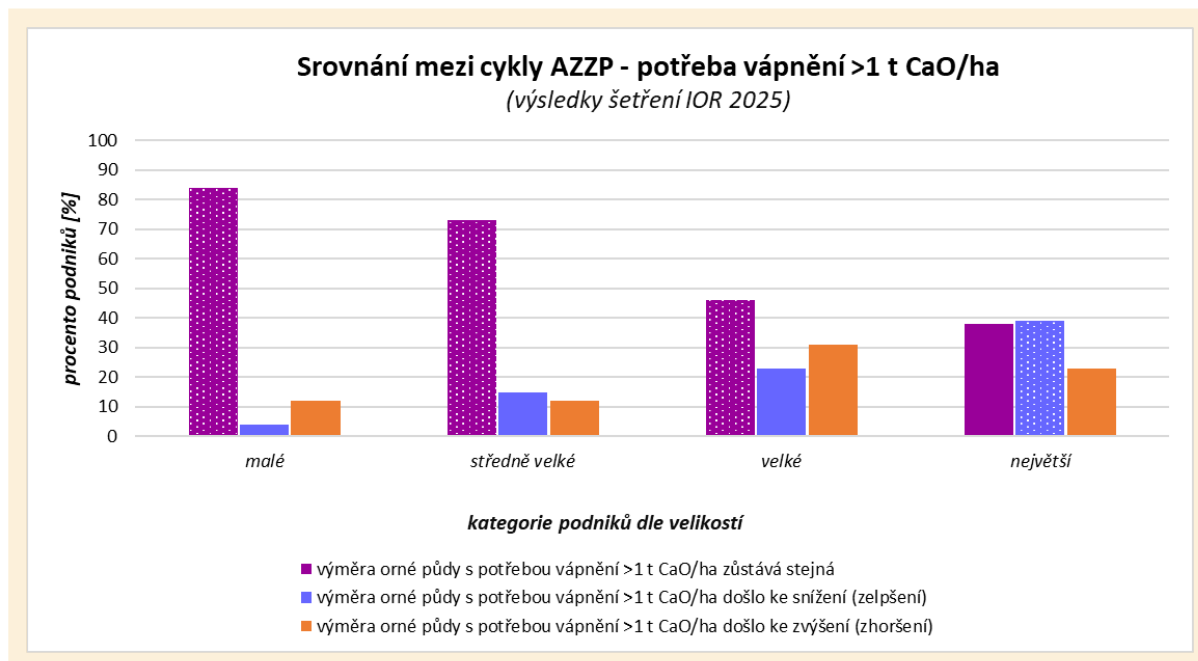
Vodíkový exponent (pH) půd dosahuje u menších podniků příznivějších hodnot než u podniků větších. Uvedené tvrzení vyplývá z výsledků šetření opakovaně. Půdy menších podniků jsou tedy z pohledu půdní reakce v lepším stavu. Stav půd je posuzován podle výměry orné půdy s potřebou vápnění víc než 1 t CaO/ha⁸. **Uvedená kategorie nebyla na orné půdě při AZZP stanovena** u 84 % malých, 77 % středně velkých, 46 % velkých a 42 % největších podniků. Do 15 % orné půdy s potřebou vápnění více než 1 t CaO/ha má 8 % malých, 12 % středně velkých, 46 % velkých a 58 % největších podniků. Více než 15 % orné půdy s potřebou vápnění více než 1 t CaO/ha obhospodařuje 8 % malých, 12 % středně velkých, 8 % velkých a 0 % největších podniků (graf 19). Mezi cykly AZZP zůstává nejčastěji procento výměry orné půdy s potřebou vápnění více než 1 t CaO/ha u malých (84 %), středně velkých (73 %) a velkých (46 %) podniků stejné, zatímco u největších podniků (39 %) dochází mezi cykly AZZP nejčastěji ke zlepšení stavu, tedy ke snížení výměry orné půdy s potřebou vápnění více než 1 t CaO/ha (graf 20). Ze srovnání výsledků šetření IOR napříč lety vyplývá, že u malých a středně velkých podniků je mezi cykly AZZP typický neměnný stav orné půdy s potřebou vápnění více než 1 t CaO/ha. Také v případě velkých a největších podniků sice převládá neměnný stav, ale u těchto velikostních kategorií zaznamenáváme rovněž vyšší podíl podniků se zhoršující se tendencí. Výjimkou jsou pouze výsledky za rok 2025 u největších podniků.

Graf 19

⁸ Tento parametr byl vybrán z důvodu snahy eliminovat vliv mateční horniny a geneze půdy.

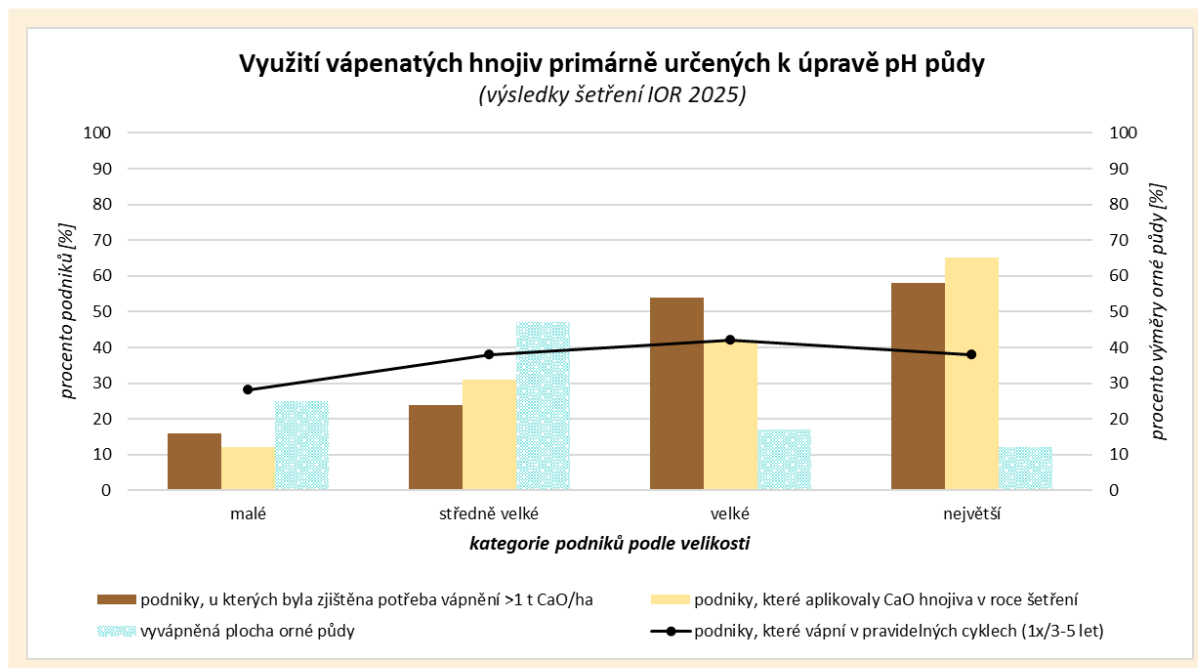
Graf 20

V roce šetření aplikovalo na svých pozemcích vápenatá hnojiva primárně určená k úpravě pH půdy 12 % malých, 31 % středně velkých, 42 % velkých a 65 % největších podniků. Z těchto podniků zajistilo přívod vápníku odpovídající dávce 500–1000 kg CaO/ha 8 % malých, 12 % středně velkých, 12 % velkých a 27 % největších podniků. Přívod vápníku odpovídající dávce nad 1000 kg CaO/ha pak zajistilo 4 % malých, 19 % středně velkých, 31 % velkých a 38 % největších podniků. **Z výsledků šetření se potvrzuje, že pokud se podniky do vápnění rozhodnou investovat, volí aplikační dávku tak, aby byl výsledek vápnění co nejefektivnější.** Šetřením za rok 2025 bylo dále zjištěno, že malé podniky vyvápnilly v průměru 25 % výměry orné půdy, středně velké 47 % výměry orné půdy, velké 17 % výměry orné půdy a největší 12 % výměry orné půdy (graf 21). Podle údajů uvedených zemědělci vápní 28 % malých, 38 % středně velkých, 42 % velkých a 38 % největších podniků v pravidelných cyklech 1× za 3 až 5 let. V cyklech s většími časovými rozestupy (v rozmezí 6 až 8 let) vápní 16 % malých, 23 % středně velkých, 31 % velkých a 50 % největších podniků. Z dalších opatření, která příznivě ovlivňují pH půdy, dominuje u všech velikostí podniků snaha o omezování kyselých vstupů, zejména průmyslových hnojiv a pesticidů. Tuto možnost vybralo 52 % malých, 54 % středně velkých, 46 % velkých a 58 % největších podniků.

Stejně jako v předešlých letech šetření se potvrzuje, že kroky, které zemědělci v oblasti hnojení provádějí, vedou spíše k udržování stávajícího obsahu přístupných živin a pH půd než ke zlepšování stavu půd, na kterých hospodaří. Celou situaci by bylo vhodné aktivněji řešit a zemědělce vhodným způsobem stimulovat.

Graf 21

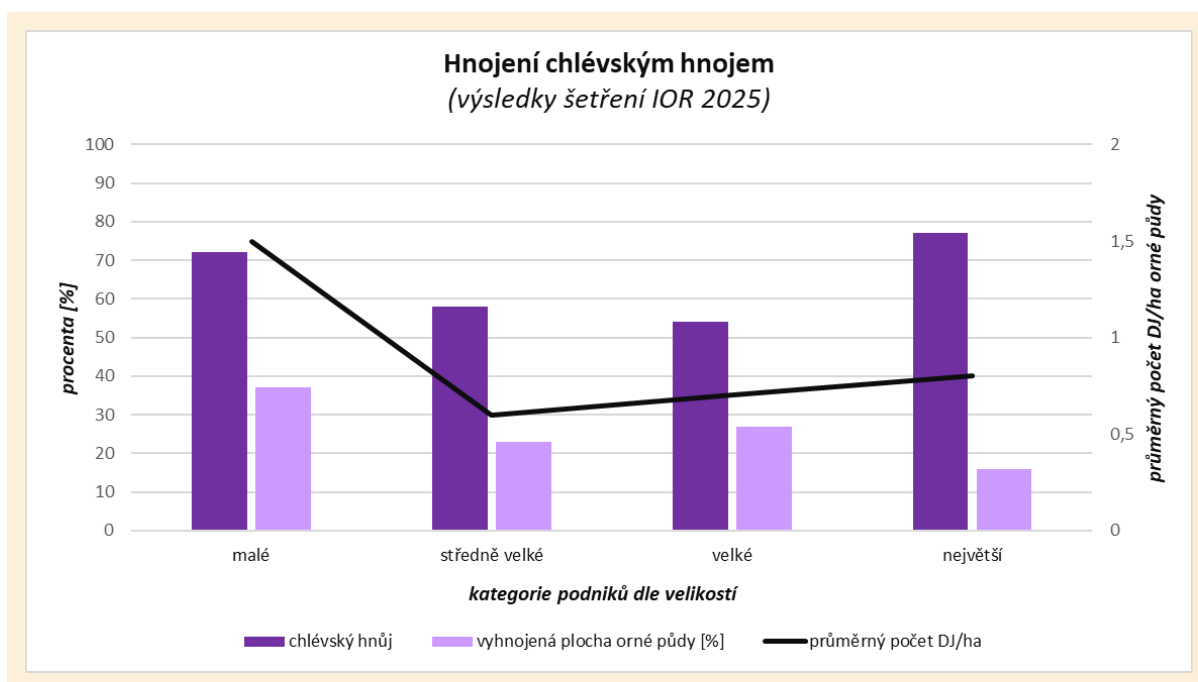
K významným zdrojům organické hmoty patří podle výsledků šetření IOR chlévský hnůj, zelené hnojení a u větších podniků leguminózy. Chlévský hnůj využívají zemědělci jako zdroj organické hmoty nejčastěji. Vedle podniků se živočišnou výrobou jej zapravují rovněž podniky bez živočišné výroby. Tyto podniky hnůj zpravidla nakupují nebo získávají protislužbou. Výsledky za rok 2025 ukazují, že hnůj na svých pozemcích aplikuje 72 % malých, 58 % středně velkých, 54 % velkých a 77 % největších podniků. Malé a středně velké podniky hnojí v průměru dávkou 29 t/ha, velké podniky v průměru dávkou 33 t/ha a největší podniky v průměru dávkou 30 t/ha. Malé podniky pak hnojí hnojem v průměru na 3 DPB což odpovídá 37 % výměry jimi obhospodařované orné půdy, středně velké podniky na 5 DPB což odpovídá 23 % výměry jimi obhospodařované orné půdy, velké podniky na 10 DPB což odpovídá 27 % výměry jimi obhospodařované orné půdy a největší podniky na 19 DPB což odpovídá 16 % výměry jimi obhospodařované orné půdy (graf 22). Uvedená zjištění se velmi podobají zjištěním z předešlých let.

Zelené hnojení využívá 44 % malých, 54 % středně velkých, 35 % velkých a 54 % největších podniků. Malé podniky pěstují rostliny na zelené hnojení v průměru na 3 DPB, středně velké na 4 DPB, velké na 8 DPB a největší na 11 DPB. Leguminózy využívá jako zdroj organické hmoty 20 % malých, 46 % středně velkých, 35 % velkých a 58 % největších podniků. Malé podniky pěstují leguminózy v průměru na 4 DPB, středně velké na 1 DPB, velké na 3 DPB a největší na 7 DPB.

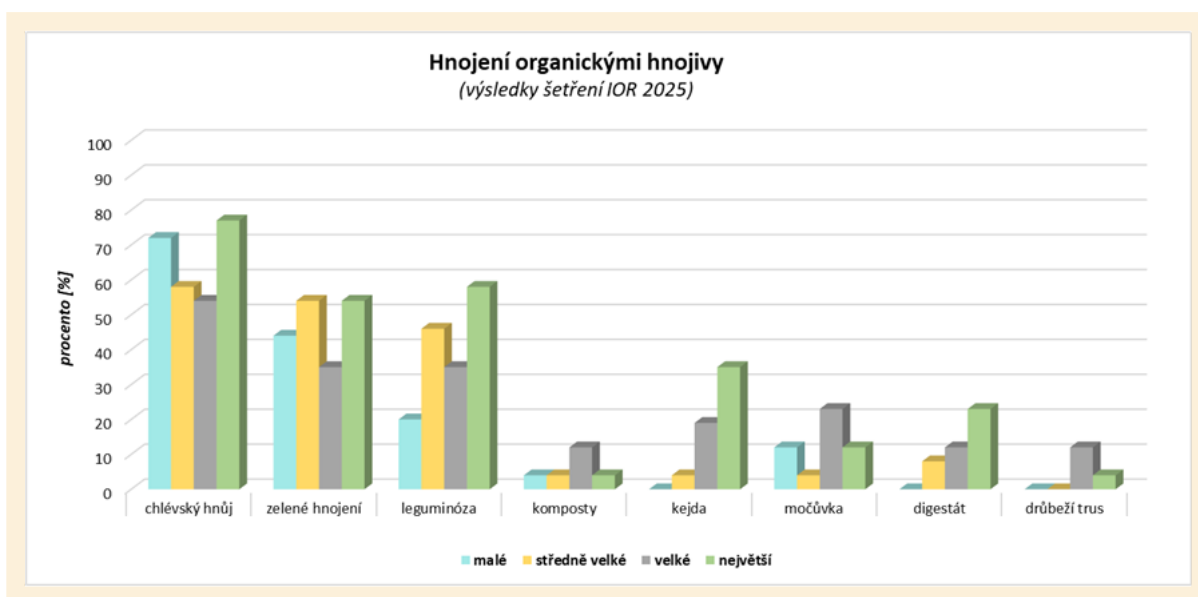
Mezi nejméně často využívané zdroje organické hmoty pak patří kompost, kejda nebo močůvka. Kompostem například hnojí 4 % malých, 4 % středně velkých, 12 % velkých a 4 % největších podniků. V průměru tak činí malé podniky v dávce 15 t/ha na 2 DPB, středně velké podniky v dávce 32 t/ha na 1 DPB, velké podniky v dávce 21 t/ha na 5 DPB a největší podniky v dávce 25 t/ha na 29 DPB. Přehled využívaných organických hnojiv je uveden v grafu 23.

Z výsledků šetření za rok 2025 se ukazuje, že malé (36 %) a středně velké (38 %) podniky využívají nejčastěji dva zdroje organické hmoty, zatímco u velkých (46 %) a největších (65 %) podniků je to nejčastěji tři a více zdrojů organické hmoty. Žádný ze zdrojů organické hmoty nevyužívá 16 % malých, 16 % středně velkých a 20 % velkých podniků. Získané údaje odpovídají údajům z předešlých let, a to včetně skutečnosti, že malé podniky zapravují hnůj, ale i další zdroje organické hmoty na větší ploše než ostatní velikosti podniků.

Graf 22

Graf 23

Do bioplynové stanice (BPS) dodává statková hnojiva 12 % velkých a 23 % největších podniků. Z aktuálních výsledků šetření vyplývá, že u velkých podniků se mezi vstupními surovinami do BPS objevuje častěji chlévský hnůj, zatímco u největších podniků je častější kejda. Chlévský hnůj dodává do BPS 8 % velkých a 12 % největších podniků. Zmíněné velké podniky přitom do BPS dodávají v průměru 25 % celkové produkce hnoje a největší podniky v průměru 51 % jeho celkové produkce. Kejdu dodává do BPS 4 % velkých a 15 % největších podniků. Množství dodávané kejdy činí u uvedených velkých podniků v průměru 18 % její celkové produkce a v případě největších podniků 83 % její celkové produkce.

Slámu zapravuje do půdy jako přímý zdroj organické hmoty 52 % malých, 100 % středně velkých, 96 % velkých a 100 % největších podniků. Pro potřeby živočišné výroby využívá slámu 64 % malých, 50 % středně velkých, 54 % velkých a 85 % největších podniků. Nevratně odváží část slámy pryč z pole 8 % středně velkých, 8 % velkých a 8 % největších podniků. Z výsledků se ukazuje, že výhradně pro potřeby živočišné výroby využívá slámu 48 % malých a 4 % velkých podniků. Kombinace obou základních možností využití slámy byla zjištěna u 16 % malých, 50 % středně velkých, 50 % velkých a 85 % největších podniků. K výhradnímu zapravení slámy do půdy dochází u 36 % malých, 50 % středně velkých, 46 % velkých a 15 % největších podniků.

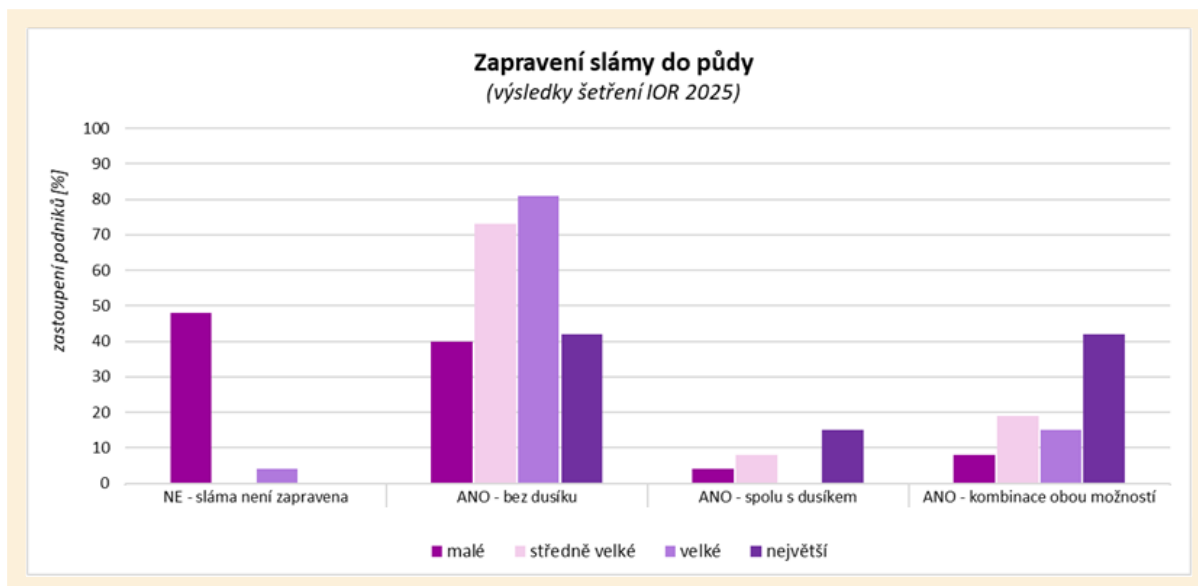
Slámu obilnin zapravuje do půdy podle aktuálních výsledků 44 % malých, 85 % středně velkých, 81 % velkých a 73 % největších podniků, které tak učinily v průměru u 76 % (malé podniky), 76 % (středně velké podniky), 72 % (velké podniky) a 65 % (největší podniky) výměry obilnin v daném roce. **Slámu olejnin** zapravuje do půdy 28 % malých, 85 % středně velkých, 92 % velkých a 100 % největších podniků, které tak učinily v průměru u 100 % (malé podniky), 97 % (středně velké podniky), 87 % (velké podniky) a 98 % (největší podniky) výměry olejnin v daném roce. **Slámu kukuřice** zapravuje do půdy 0 % malých, 27 % středně velkých, 42 % velkých a 46 % největších podniků, které tak učinily v průměru u 92 % (středně velké podniky), 92 % (velké podniky) a 58 % (největší podniky) výměry kukuřice v daném roce. **Slámu luskovin** zapravuje do půdy 24 % malých, 54 % středně velkých, 46 % velkých a 46 % největších podniků, které tak učinily v průměru u 100 % (malé podniky), 93 % (středně velké podniky), 76 % (velké podniky) a 99 % (největší podniky) výměry luskovin v daném roce.

Slámu, která slouží jako přímý zdroj organické hmoty pro půdu, zapravují podniky ve všech velikostních kategoriích častěji bez odpovídající dávky dusíku než spolu s odpovídající dávkou dusíku. Uvedené tvrzení je shodné pro výsledky šetření IOR za uplynulých několik let. Podle výsledků za rok 2025 zapravuje veškerou slámu bez odpovídající dávky dusíku 40 % malých, 73 % středně velkých, 81 % velkých a 42 % největších podniků. Spolu s odpovídající dávkou dusíku zapravuje veškerou slámu 4 % malých, 8 % středně velkých, 0 % velkých a 15 % největších podniků. Část slámy bez odpovídající dávky dusíku a část slámy s odpovídající dávkou dusíku zapravuje 8 % malých, 19 % středně velkých, 15 % velkých a 42 % největších podniků (graf 24). Poměr zapravené slámy bez odpovídající dávky dusíku vs. s odpovídající dávkou dusíku je přitom u malých podniků 63 % vs. 37 %, u středně velkých podniků 72 % vs. 28 %, u velkých podniků 53 % vs. 47 % a u největších podniků 55 % vs. 45 %.

Z výsledků šetření IOR se ukazuje, že všechny podniky obohacují půdy o organickou hmotu. Většina podniků kombinuje více zdrojů organické hmoty, a to včetně slámy. Výhradně na slámu, jako na zdroj organické hmoty, spoléhá minimum vybraných podniků. To, jestli

podnik reálně hospodaří s kladnou či zápornou bilancí organické hmoty, lze ověřit prostřednictvím bilanční kalkulačky organické hmoty. Její využití v posledních letech roste, avšak tento nárůst je typický především pro větší podniky. Vyšší pozornost by dále zasloužil způsob zapravování slámy do půdy, a to hlavně u obilnin, kde je poměr C:N velmi široký.

Graf 24

Při hodnocení podniků v oblasti hnojení jsou zohledněny také výsledky CC kontrol hnojiv. V úvahu jsou brány kontroly, které byly provedeny v uplynulých 3 letech. Z výsledků šetření za rok 2025 vyplývá, že ve sledovaném časovém intervalu nebylo CC kontrolami hnojiv zjištěno porušení u žádného z vybraných podniků. Úroveň využití IOR v oblasti hnojení byla vyhodnocena pro všechny velikosti podniků jako „přijatelná“. Uvedený stav je shodný se stavem zjištěným v předešlých letech šetření. S cílem podpořit zlepšování úrovně IOR ve vztahu k hnojení, byli prvovýrobci dotazováni na praktické informace, které se týkaly **vápnění a úpravy pH půdy, organické hmoty a vyrovnané bilance živin**.

Rozsah **vápnění a dalších opatření ke zlepšení pH půd** je významně limitován finančními možnostmi podniku. Aktuální cena vápenatých hnojiv, celkové náklady na hektar, pořizovací cena strojů nebo cena a dostupnost služeb jsou uváděny jako nejčastější komplikace pravidelné úpravy pH půd. Problematické je rovněž načasování vápnění s ohledem na optimální stav půd, průběh počasí a souběh dalších sezónních prací. Zemědělci jsou do značné míry omezeni množstvím pracovních sil a techniky. Dále upozorňují, že na plochách deklarovaných jako neprodukční v rámci ekoplatby je ve stanoveném období omezeno používání hnojiv a dalších vstupů, přičemž vápnění může být v praxi posuzováno jako obdobný zásah. Uvolnění těchto podmínek by umožnilo lépe rozložit provedení vápnění v čase. Vliv má nicméně také dostupnost některých hnojiv a blízkost obydlených oblastí, kde může být z důvodu podnětů vápnění omezováno kvůli prašnosti.

V souvislosti s **obsahem organické hmoty v půdě** poukazují zemědělci nejčastěji na nízkou intenzitu živočišné výroby. Hnůj patří mezi nejvyšší zdroje organické hmoty. Provoz

živočišné výroby však vyžaduje velké investice (stavby, technické vybavení stájí apod.), na které řadě zemědělců nestačí finance. Absence živočišné výroby se samozřejmě významně promítá do rostlinné výroby. Dochází k omezení či vypuštění zlepšujících plodin v osevních sledech a k narušení dodržování optimálních časových odstupů u náročnějších tržních plodin. Chybějící hnůj není jednoduché nahradit ani komposty. Kompostáren je reálně málo a cenová dostupnost vyprodukované hmoty není vždy příznivá. Kromě vysokých cen externích vstupů, včetně cen certifikovaných směsek meziplodin, je zmiňována také ekonomická náročnost dopravy organických materiálů na vzdálenější pozemky nebo vysoké pořizovací ceny nových strojů. K dalším zmiňovaným aspektům patří provozní a legislativní omezení (např. vlhkost půdy, zákazy aplikace).

Překážky pro **dodržování vyrovnané bilance živin** mají převážně ekonomický charakter. Ceny minerálních hnojiv i ostatních vstupů jsou v porovnání s výkupními cenami komodit relativně vysoké. Při rozhodování o hnojení je potřeba zvažovat nejen agronomická doporučení, ale vycházet rovněž z aktuální tržní situace, tedy ceny za tunu produkce a celkové rentability pěstovaných plodin. Významným faktorem jsou v tomto smyslu klimatické změny. Zejména sucho má v některých letech zásadní dopad na dosažení optimálních výnosů. Ve slabších letech nezbyývají finanční prostředky ani na pokrytí nejnutnějších opatření. Řízení výživy rostlin na obhospodařovaných pozemcích je navíc časově náročné. Nejde přitom pouze o analýzu stavu živin na jednotlivých pozemcích, ale rovněž o vytvoření přesných plánů hnojení. V této souvislosti poukazují zemědělci na skutečnost, že značné množství času je věnováno legislativním změnám a další administrativní agendě.

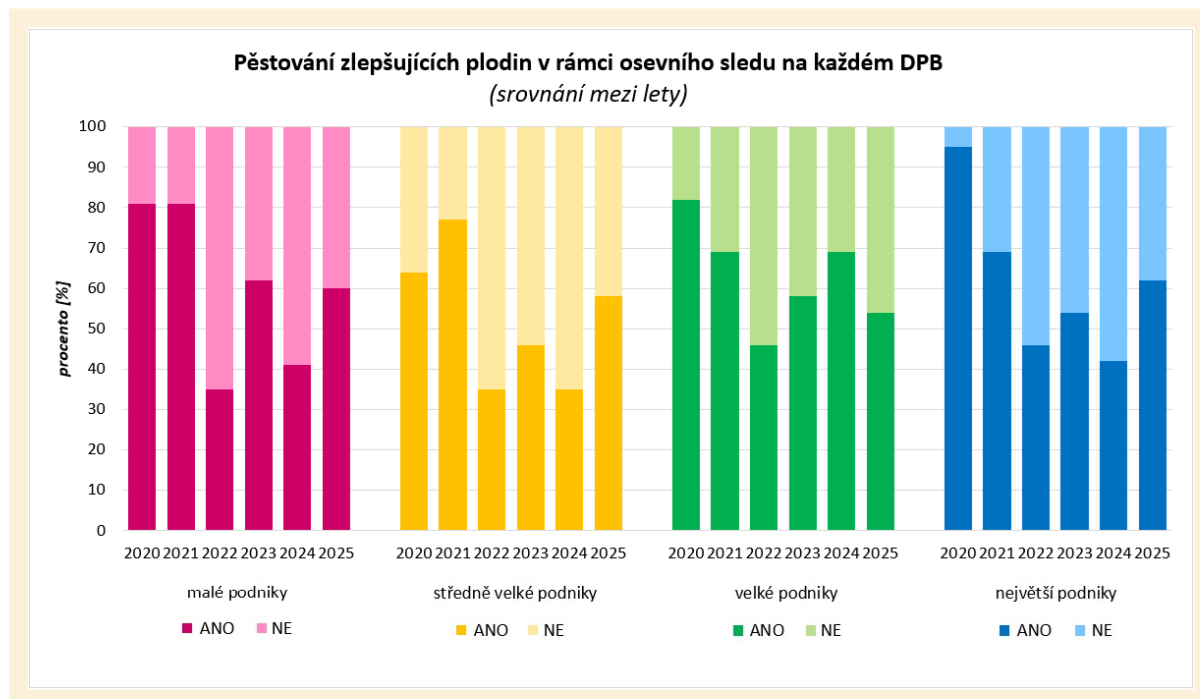
Pěstitelské strategie

Z podniků zapojených do šetření IOR v roce 2025 pěstuje pravidelně⁹ zlepšující plodiny¹⁰ na každém dílu půdního bloku s kulturou orná půda nebo alespoň na 95 % takto klasifikovaných dílů půdních bloků 58 % podniků. Jedná se o vyšší podíl dotazovaných než v předešlém roce šetření. Meziročně podíl podniků, které uvedený postup dodržují kolísá (graf 25). Podle aktuálních výsledků pěstuje pravidelně na svých pozemcích zlepšující plodiny 60 % malých, 58 % středně velkých, 54 % velkých a 62 % největších podniků. Malé podniky, které pravidelně na svých pozemcích zlepšující plodiny nepěstují (40 %), tak v průměru činí na 24 ha, středně velké podniky (42 %) na 89 ha, velké podniky (46 %) na 416 ha a největší podniky (38 %) na 771 ha jimi obhospodařované orné půdy. Průměrné hodnoty výměry orné půdy, kde nejsou zlepšující plodiny v rámci osevního sledu pravidelně pěstovány se napříč lety výrazně nemění. Problematika umísťování zlepšujících plodin v rámci osevního sledu by měla být z pohledu IOR dále sledována a vhodným způsobem řešena.

⁹ tj. v rámci sledu plodin

¹⁰ jeteloviny, luskoviny, plodiny hnojené hnojem s výjimkou kukuřice

Graf 25

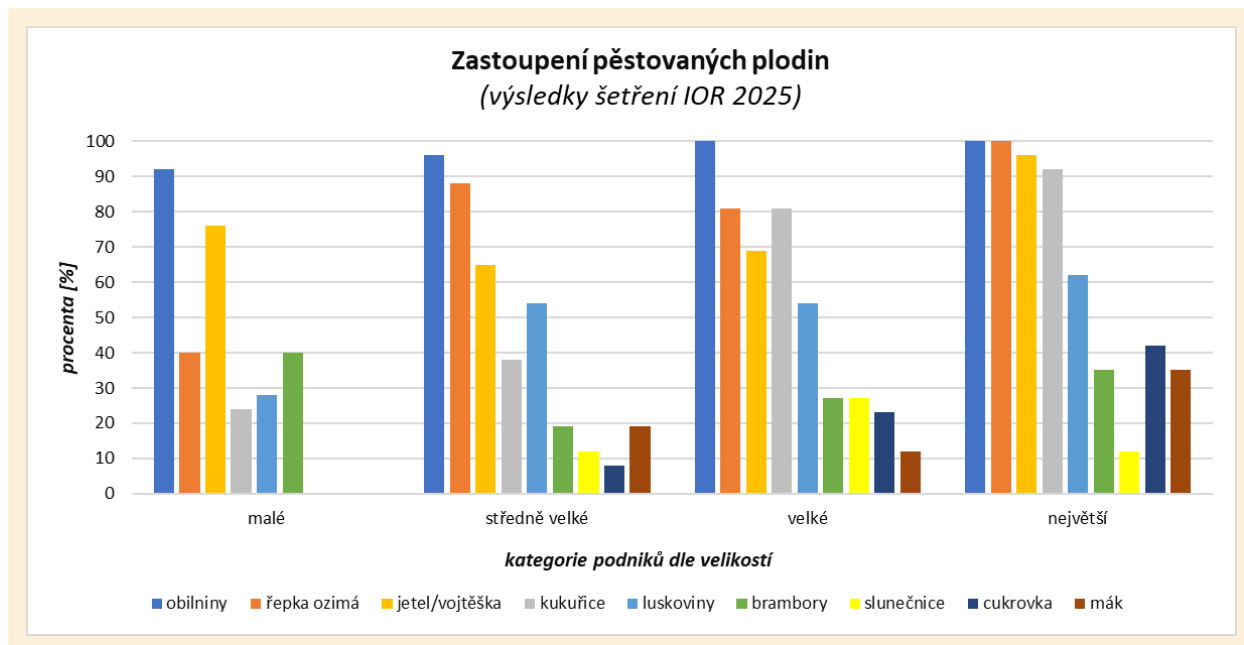

Z víceletých výsledků šetření IOR lze pro jednotlivé velikostní kategorie podniků vysledovat obecný trend ve struktuře pěstovaných plodin. Malé podniky pěstují převážně obilniny a jeteloviny, středně velké podniky obilniny, řepku, jeteloviny a kukuřici, velké a největší podniky obilniny, řepku, jeteloviny, kukuřici a luskoviny. Odchyłky od uvedeného trendu jsou zaznamenávány pouze u středně velkých podniků, kde byly v roce 2023 pěstovány převážně obilniny, jeteloviny a kukuřice. V roce 2024 to byly pro změnu obilniny, jeteloviny a řepka a v roce 2025 obilniny, jeteloviny, řepka a luskoviny. Plodiny jako slunečnice (0 % malých, 12 % středně velkých, 27 % velkých, 12 % největších podniků), mák (0 % malých, 19 % středně velkých, 12 % velkých, 35 % největších podniků), cukrovka (0 % malých, 8 % středně velkých, 23 % velkých, 42 % největších podniků) nebo brambory (40 % malých, 19 % středně velkých, 27 % velkých, 35 % největších podniků) jsou všemi velikostmi podniků pěstovány méně často (graf 26) a na podstatně menších výměřích. Uvedené zjištění se potvrzuje z výsledků šetření opakovaně.

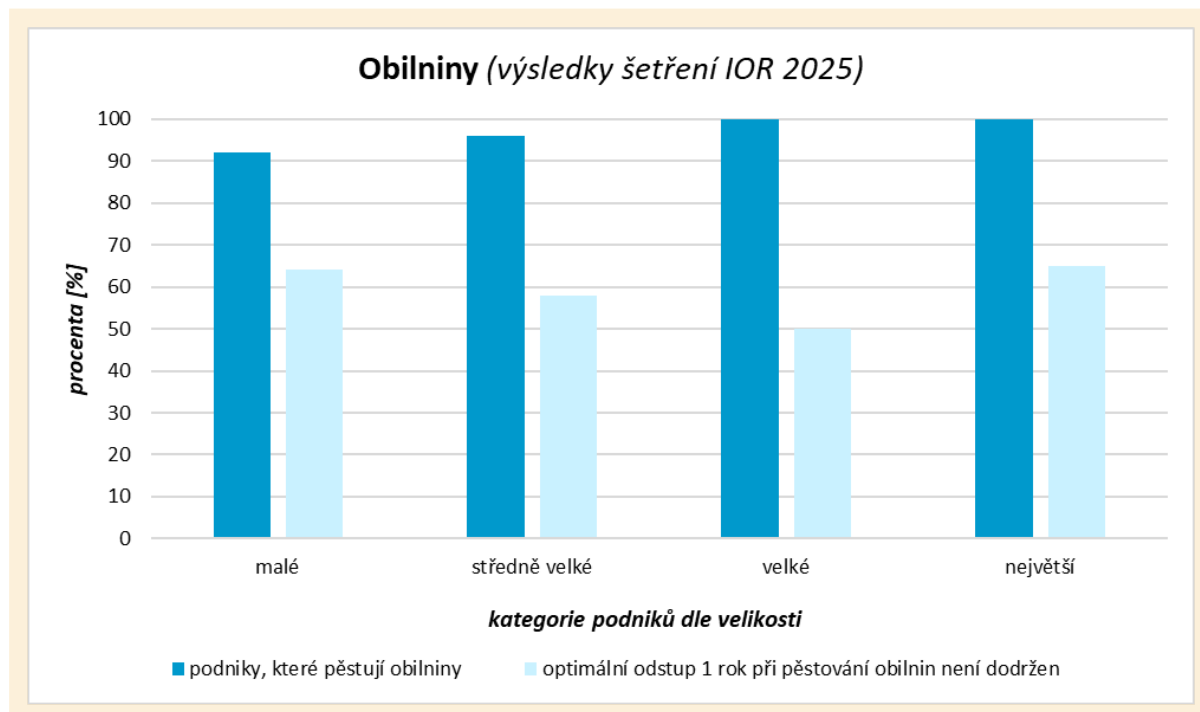
Vedle pestrosti osevních postupů je šetřením IOR sledován také časový interval, ve kterém jsou plodiny znovu vysety/vysázeny na stejný pozemek. Pro obilniny je v literatuře stanoven optimální odstup alespoň 1 rok. Z podniků, které byly v aktuálním roce zapojeny do šetření IOR pěstuje obilniny 92 % malých, 96 % středně velkých, 100 % velkých a 100 % největších podniků. Optimální odstup při pěstování obilnin dodržuje 28 % malých, 38 % středně velkých, 50 % velkých a 35 % největších podniků (graf 27). Pro řepku je stanoven optimální odstup pěstování 5 let. Z výsledků šetření se ukazuje, že řepku pěstuje 40 % malých, 88 % středně velkých, 81 % velkých a 100 % největších podniků. Z těchto podniků dodržuje optimální odstup 16 % malých, 27 % středně velkých, 27 % velkých a 27 % největších podniků (graf 28). Kukuřici pěstuje 24 % malých, 38 % středně velkých, 81 % velkých a 92 % největších podniků. Kukuřici po kukuřici v monokultuře pěstuje na více než 11 % pozemků osetých v roce šetření kukuřicí

4 % malých, 4 % středně velkých, 23 % velkých a 46 % největších podniků. Kukuřici po kukuřici v monokultuře nepěstuje 20 % malých, 31 % středně velkých, 42 % velkých a 38 % největších podniků.

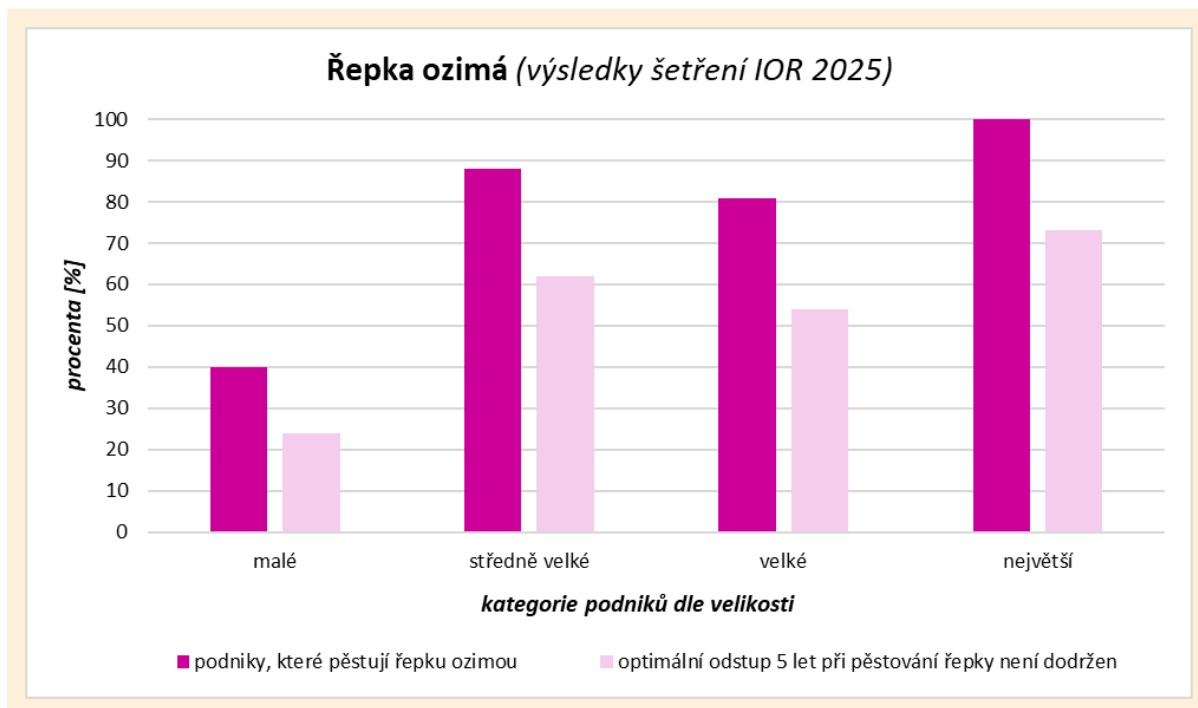
Graf 26

Graf 27

Graf 28

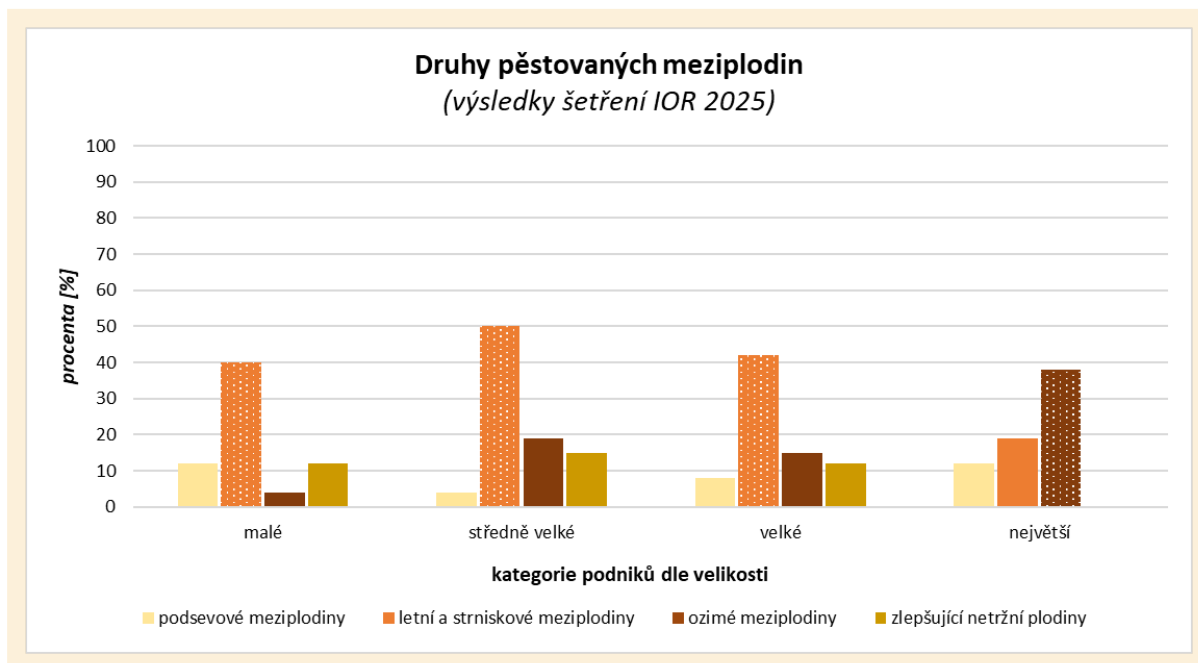

Z výsledků šetření se opakovaně ukazuje, že větší podniky pěstují širší spektrum plodin než podniky malé. Ve všech kategoriích podniků podle velikosti patří mezi nejčastěji pěstované plodiny i plodiny zlepšující. Zlepšující plodiny nicméně nejsou vždy pěstovány všemi respondenty v dané kategorii. Dále také platí, že skutečnost, že jsou tyto plodiny pěstovány, ještě neznamená jejich zařazení v osevním sledu všech nebo alespoň většiny obhospodařovaných pozemků. Nedostatečné je také dodržování optimálních časových odstupů pěstovaných plodin. Toto opatření lze považovat za jedno ze základních fytoosanitárních opatření směřujících ke snížení potřeby aplikace chemických přípravků na ochranu rostlin. Výsledky získané při šetření IOR odhalují významné nedostatky v oblasti pěstitelských strategií, které se úplně netýkají spektra pěstovaných plodin. Důležitou roli může hrát v této oblasti nastavení právně závazných pravidel hospodaření, tržní podmínky nebo logistika (např. vzdálenost od skladů, hnojišť, silážních objektů atp.).

Meziplodiny pěstuje 52 % malých, 65 % středně velkých, 62 % velkých a 46 % největších podniků. Na více než 20 % výměry orné půdy pěstuje meziplodiny 24 % malých, 15 % středně velkých, 8 % velkých a 4 % největších podniků. Na 10-20 % výměry orné půdy pěstuje meziplodiny 16 % malých, 35 % středně velkých, 31 % velkých a 27 % největších podniků. Na 5-10 % výměry orné půdy pěstuje meziplodiny 12 % malých, 15 % středně velkých, 23 % velkých a 15 % největších podniků. Malé (40 %), středně velké (50 %) a velké (42 %) podniky pěstují nejčastěji meziplodiny letní a strniskové, zatímco největší podniky (38 %) preferují meziplodiny ozimé. Zlepšující netržní plodiny pěstuje 12 % malých, 15 % středně velkých a 12 % velkých podniků (graf 29). **Malé podniky zařazují meziplodiny na vyšším podílu výměry orné půdy než ostatní velikosti podniků. Uvedené tvrzení je v korelaci s výsledky z předešlých let šetření. Dále se ukazuje, že s rostoucí velikostí podniků klesá procentní podíl**

meziplodin na orné půdě. Obecně se pak u všech velikostí podniků potvrzuje klesající tendence pěstování meziplodin.

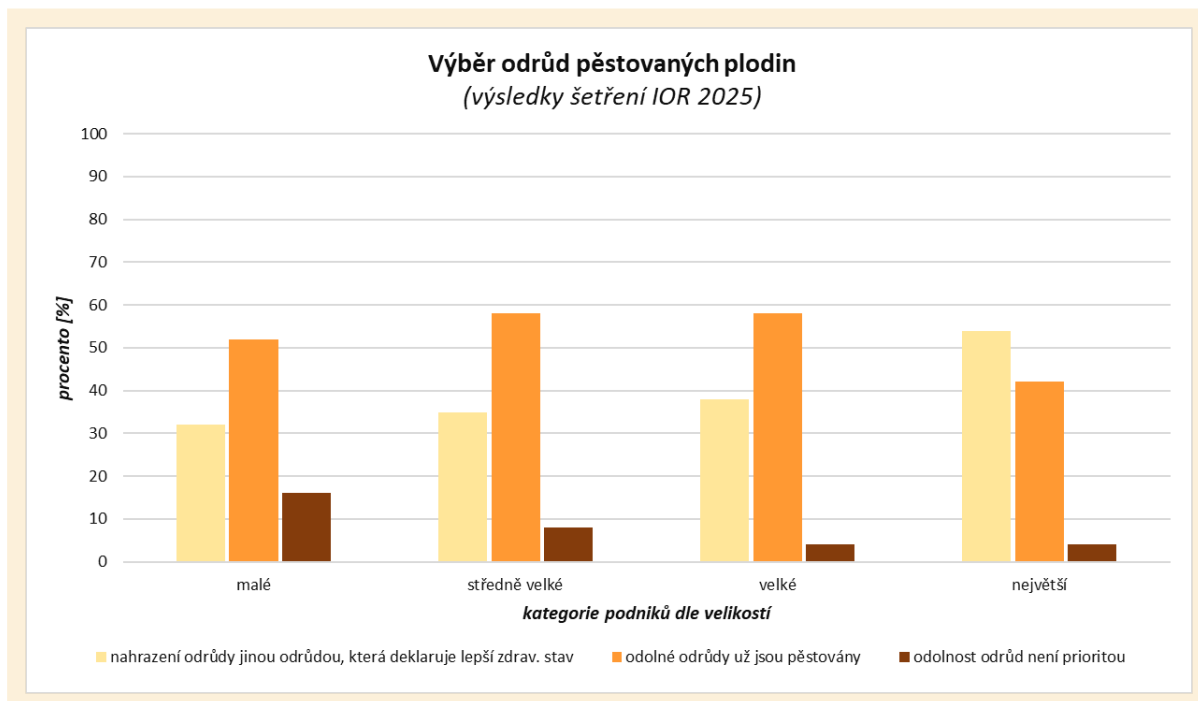
Graf 29

Odolné odrůdy pěstuje 84 % malých, 93 % středně velkých, 96 % velkých a 96 % největších podniků, z nichž 32 % malých, 35 % středně velkých, 38 % velkých a 54 % největších podniků nahradilo v uplynulých 3 letech některou z pěstovaných odrůd jinou odrůdou, která deklarovala vyšší odolnost vůči biotickým či abiotickým vlivům (graf 30). Vždy a pouze certifikované osivo/sadbu vysévá 60 % malých, 73 % středně velkých, 50 % velkých a 58 % největších podniků. Certifikované nebo přečištěné a ošetřené farmářské osivo/sadbu vysévá 36 % malých, 23 % středně velkých, 50 % velkých a 42 % největších podniků. **Šetřením IOR se opakovaně potvrzuje zájem zemědělců o pěstování odolných odrůd a využití zdravého osiva/sadby.** Při srovnání aktuálních výsledků s výsledky z předešlého roku šetření je u malých podniků patrný, podobně jako loni, nárůst počtu respondentů, kteří aktivně nahradili některou ze stávajících odrůd jinou odrůdou s lepší odolností. Vedle malých podniků se nárůst objevuje také u podniků velkých a největších. Pokud jde o výsev zdravotně nezávadného osiva, je v letošním roce patrný nárůst počtu podniků, pro které tento parametr u osiva není důležitý. Celou situaci doporučujeme dále sledovat.

Graf 30

Úroveň využití IOR v oblasti pěstitelských strategií byla na základě výsledků šetření vyhodnocena pro všechny velikosti podniků jako „přijatelná“. Uvedený stav je shodný se stavem zjištěným v předešlých letech šetření. S cílem podpořit zlepšování úrovně IOR ve vztahu k pěstitelským strategiím, byli prvovýrobci dotazováni na praktické informace, které se týkaly **osevních postupů**.

Převážná většina zemědělců považuje svůj současný osevní postup za vyhovující, ačkoli nezanedbatelná část z nich jej hodnotí pouze podmíněně pozitivně. Zdůrazňován je silný vliv externích faktorů, zejména výkupních cen komodit, technického zázemí podniku, výskytu erozně ohrožených pozemků nebo ochranných pásem. Zemědělci rovněž uvádějí, že pevné osevní postupy už prakticky nejsou uplatňovány a jedná se spíše o náhodný sled plodin vázaný na pozemek. Skladba plodin nicméně odpovídá výrobnímu zaměření podniků i půdně-klimatickým podmínkám a zemědělci se snaží v rámci svého hospodaření dodržovat obecné zásady střídání plodin. V řadě podniků tak fungují dva, ale i čtyři osevní postupy, které jsou dvou- až devítihonné, přičemž nejčastěji se vyskytují čtyř- a šestihonné.

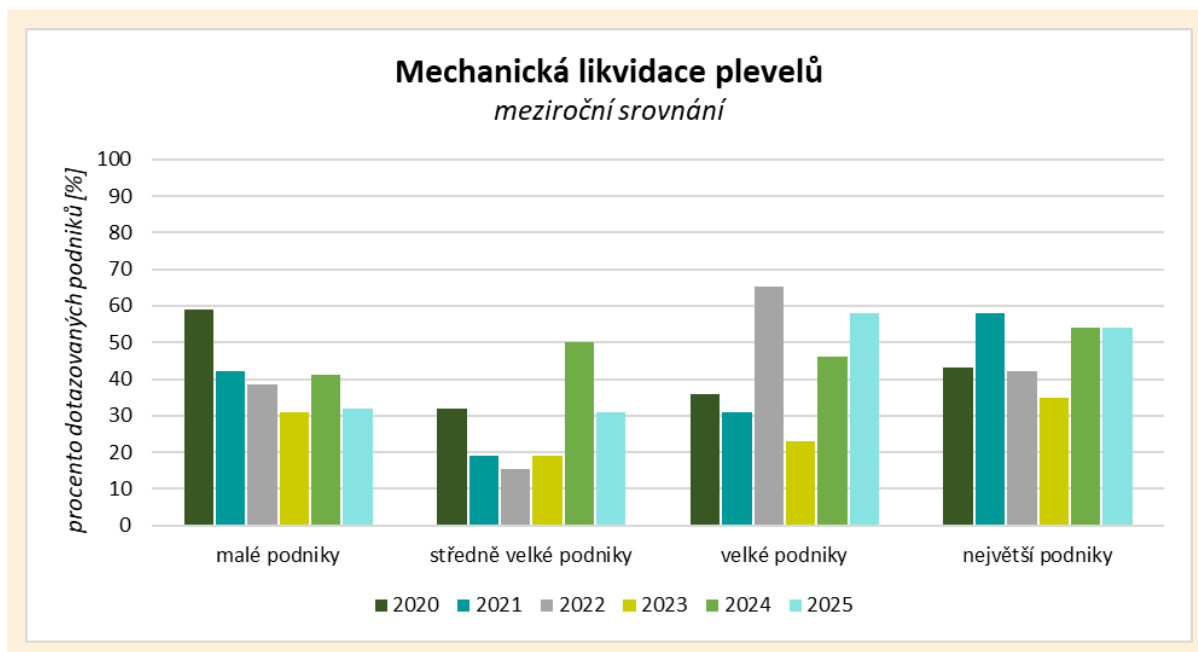
Při sestavování osevního postupu hraje klíčovou roli poptávka a cena zemědělských komodit. Dále jsou významné půdně-klimatické podmínky, současné nastavení právně závazných pravidel pro hospodaření (např. protierozní opatření, dělení půdních bloků na menší celky) a v neposlední řadě výrobní zaměření podniku. V souvislosti s výrobním zaměřením podniku je zásadní potřeba zajistit dostatečnou krmivovou základnu, zejména produkci objemných krmiv (kukuřice, jeteloviny, trávy či vojtěška) a steliva pro hospodářská zvířata. Výběr vhodných plodin ovlivňují rovněž krmivářské trendy, které upřednostňují vyšší podíl trav v krmivech. Odlišné výrobní zaměření naopak vyžaduje vyšší podíl komodit pro BPS.

Předpokladem pro zlepšení kvality osevních postupů je podle prvovýrobců úprava ekonomických, legislativních a organizačních podmínek zemědělského hospodaření. Vhodné by bylo zvýšit výkupní ceny komodit, které aktuálně neodpovídají úrovni prodejních cen potravin, zajistit stabilitu cen vstupů a celkovou rentabilitu pěstování plodin. Dále by bylo žádoucí nastavit právně závazná pravidla pro hospodaření tak, aby byla dlouhodobě předvídatelná a nedocházelo k jejich neustálým změnám. V této souvislosti by bylo rovněž vhodné volit citlivější přístup při jejich nastavování. Cestou k dosažení lepších osevních postupů by bylo i rozšíření živočišné výroby a ploch meziplodin.

Přímé metody ochrany rostlin

Nechemické metody ochrany rostlin využívá 76 % malých, 92 % středně velkých, 96 % velkých a 96 % největších podniků, přičemž 20 % malých, 38 % středně velkých, 38 % velkých a 73 % největších podniků uplatňuje tři a více nechemických metod ochrany rostlin. Mechanickou likvidaci plevelů provádí 32 % malých, 31 % středně velkých, 58 % velkých a 54 % největších podniků. V porovnání s předešlým rokem šetření došlo u malých a středně velkých podniků k mírnému poklesu využití tohoto opatření, zatímco u velkých podniků byl vývoj opačný a podíl respondentů vzrostl. U největších podniků zůstává situace stejná. Využívání uvedené pracovní operace úzce souvisí s vývojem cen pohonných hmot a lze proto opět očekávat spíš klesající tendenci (graf 31).

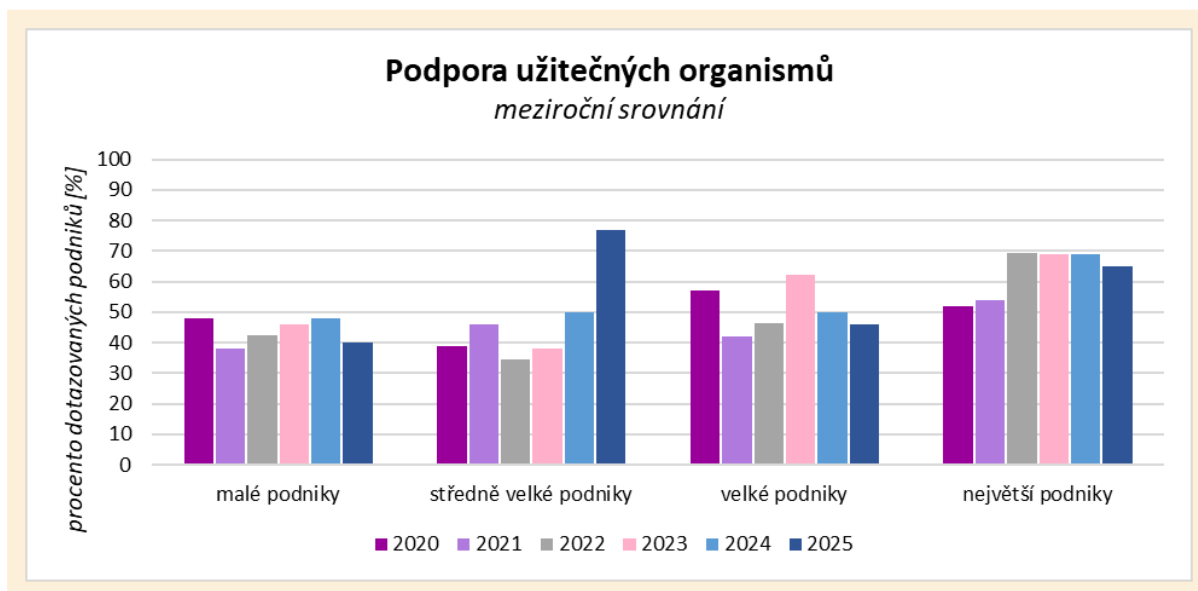
Graf 31

Užitečné organismy chrání a podporuje 40 % malých, 77 % středně velkých, 46 % velkých a 65 % největších podniků. Uvedené zjištění nevnaší do sledovaného vývoje zásadní zvrát.

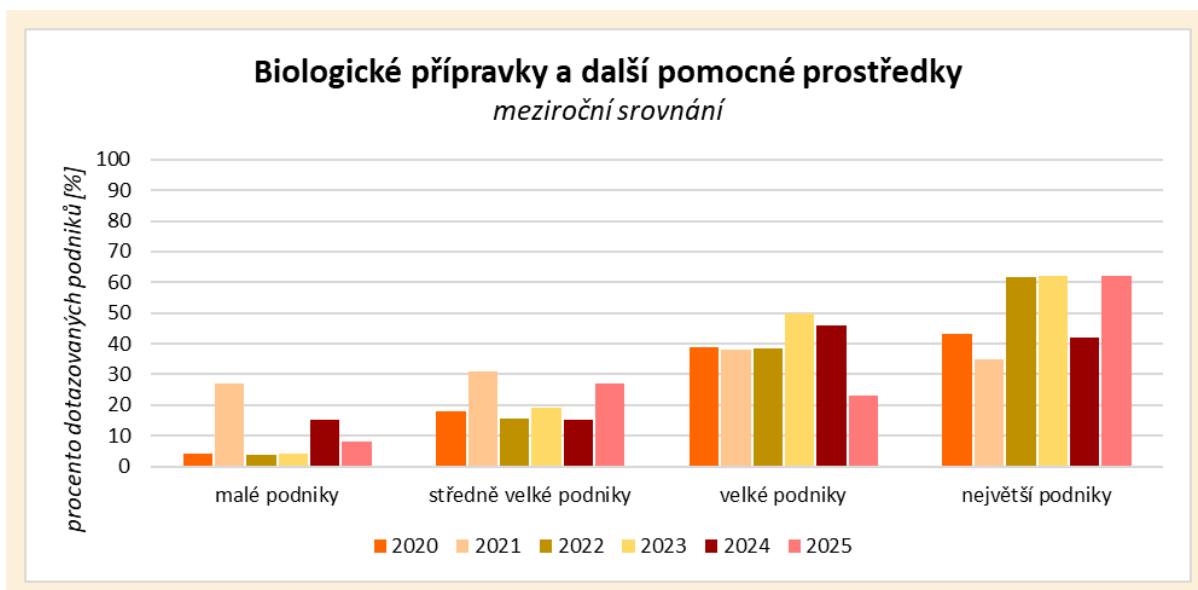
Výsledky mezi lety mírně kolísají, přesto u malých podniků nepřesahuje podíl respondentů hranici 50 % a u největších podniků hranici 70 %. Výsledky tak ukazují, že větší podniky využívají užitečné organismy v rámci souboru ochranných opatření častěji než podniky malé (graf 32).

Graf 32

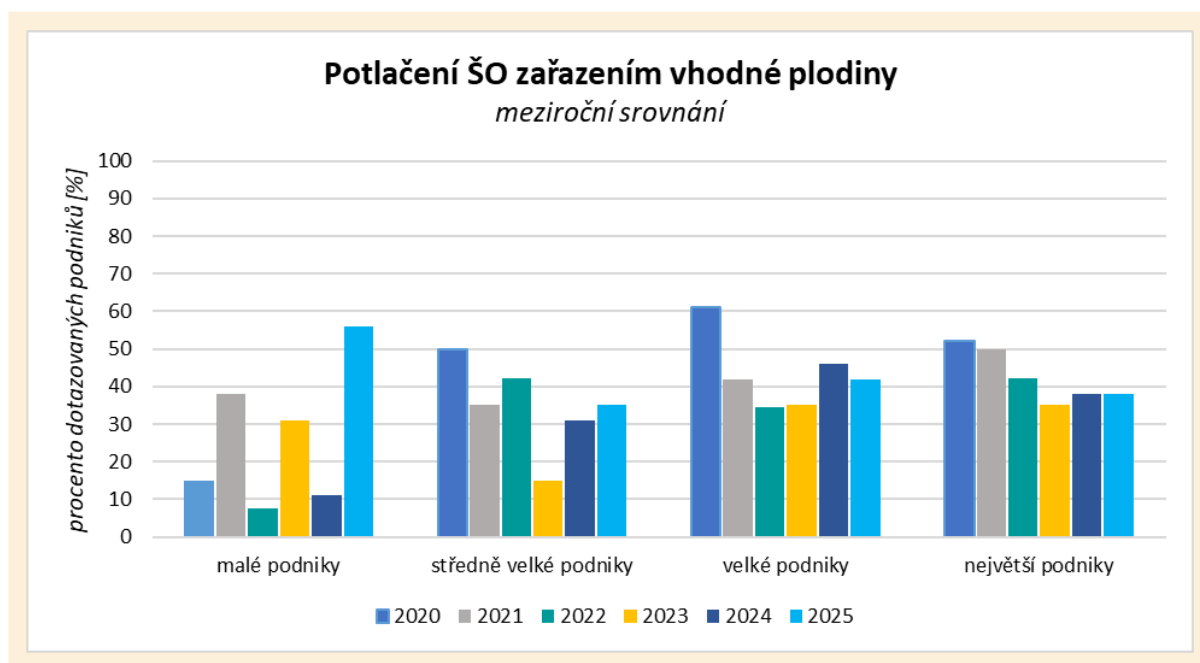
Biologické přípravky a další pomocné prostředky na ochranu rostlin využívá 8 % malých, 27 % středně velkých, 23 % velkých a 62 % největších podniků. Z výsledků šetření se opakovaně ukazuje, že menší podniky využívají biologickou ochranu rostlin méně často než podniky větší (graf 33). Navzdory existenci dotačního programu 3.A., který je určený pro podporu biologické ochrany rostlin, uplatňuje tento typ ochrany v průměru let pouze 16 % menších podniků a 45 % větších podniků.

Graf 33

Výskyt škodlivých organismů je možné potlačovat také zařazením vhodné plodiny. Uvedený postup uplatňuje 56 % malých, 35 % středně velkých, 42 % velkých a 38 % největších podniků. Podobně jako u ostatních nechemických metod ochrany rostlin je i v tomto případě zřejmé, že zařazení vhodné plodiny za účelem potlačování škodlivých organismů není mezi podniky příliš rozšířené. V průměru let dosahuje podíl dotazovaných u větších podniků 43 % a u menších podniků 31 %, což může souviset se strukturou pěstovaných plodin a jejich zařazením v osevním sledu (graf 34).

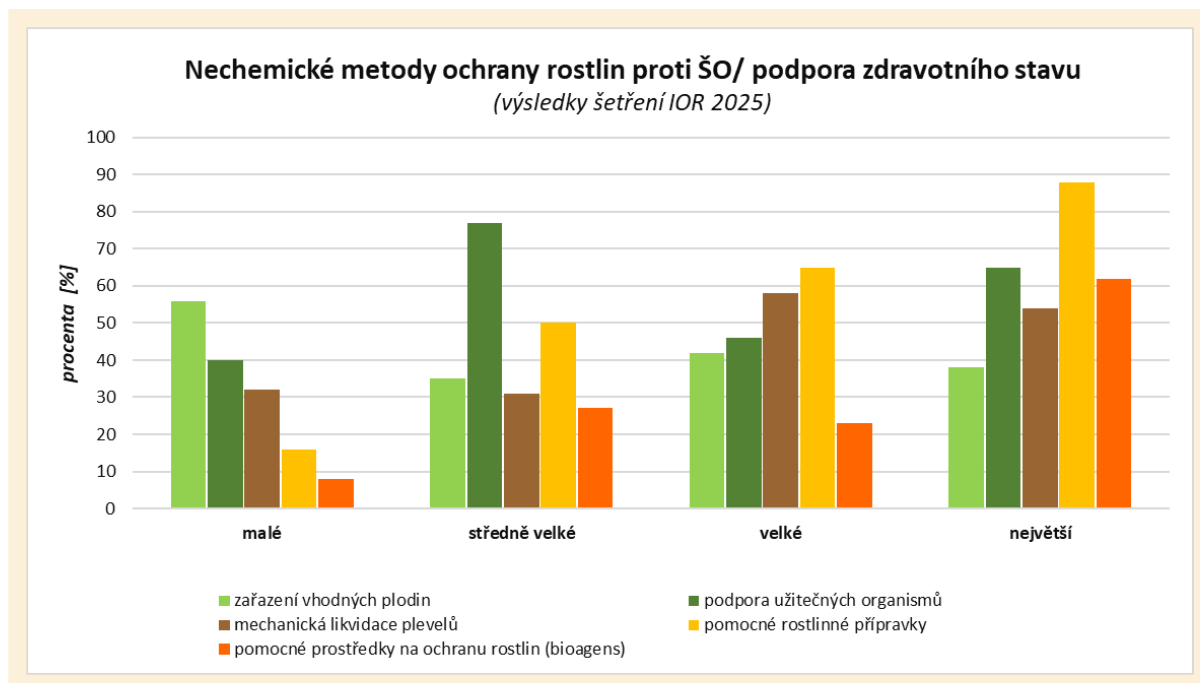
Graf 34

Zdravotní stav rostlin lze dále podpořit prostřednictvím biostimulantů neboli pomocných rostlinných přípravků. Tuto variantu využívá 16 % malých, 50 % středně velkých, 62 % velkých a 88 % největších podniků. Využití biostimulantů s narůstající velikostí podniku roste (graf 35), což se z výsledků šetření potvrzuje opakovaně.

Využití nechemických metod ochrany rostlin nelze považovat z dlouhodobého hlediska za dostačující. Menší podniky přitom vycházejí z celkového hodnocení hůř než podniky větší. V této souvislosti je vhodné upozornit, že počet respondentů, kteří nechemické metody ochrany rostlin uplatňují nám neposkytuje informace o rozsahu, ve kterém jsou uplatňovány. Zavádění či rozšiřování nechemických metod ochrany rostlin v zemědělské prvovýrobě by mělo být systematicky podporováno. Důležitý je i rozvoj výzkumu v oblasti účinnosti nechemických metod ochrany rostlin, a to jak ve formě terénních pokusů, tak ve formě ukázek v rámci demonstračních farem. Význam má také podrobnější ověřování účinnosti pomocných prostředků na ochranu rostlin.

Graf 35

Chemické přípravky na ochranu rostlin vybírá zpravidla agronom podniku, který se řídí omezeními podle místa a účelu použití a mírou rizika přípravku. Převážná většina agronomů současně konzultuje své rozhodnutí s poradci. Primárně se jedná o poradce společností, které uvádějí přípravky na ochranu rostlin na trh. Uvedené tvrzení odpovídá rovněž výsledkům šetření IOR za rok 2025, podle kterých rozhoduje agronom o výběru přípravků na ochranu rostlin (POR) v 56 % malých, 69 % středně velkých, 85 % velkých a 96 % největších podniků. Přitom ve 40 % malých, 50 % středně velkých, 54 % velkých a 73 % největších podniků je tento výběr konzultován s poradci společností, které uvádějí POR na trh. S poradci akreditovaným MZe probíhá konzultace ve 4 % středně velkých, 8 % velkých a 8 % největších podniků. Dopad na zdraví lidí (uvedlo 56 % malých, 62 % středně velkých, 81 % velkých a 96 % největších podniků), zdroje pitné vody (uvedlo 52 % malých, 65 % středně velkých, 81 % velkých a 96 % největších podniků), necílové organismy (uvedlo 48 % malých, 65 % středně velkých, 81 % velkých a 92 % největších podniků) i životní prostředí (uvedlo 48 % malých, 69 % středně velkých, 77 % velkých a 92 % největších podniků) posuzují prvovýrobci s ohledem na lokalizaci konkrétních pozemků. Z toho důvodu se při výběru POR nesbíhají vždycky všechny parametry.

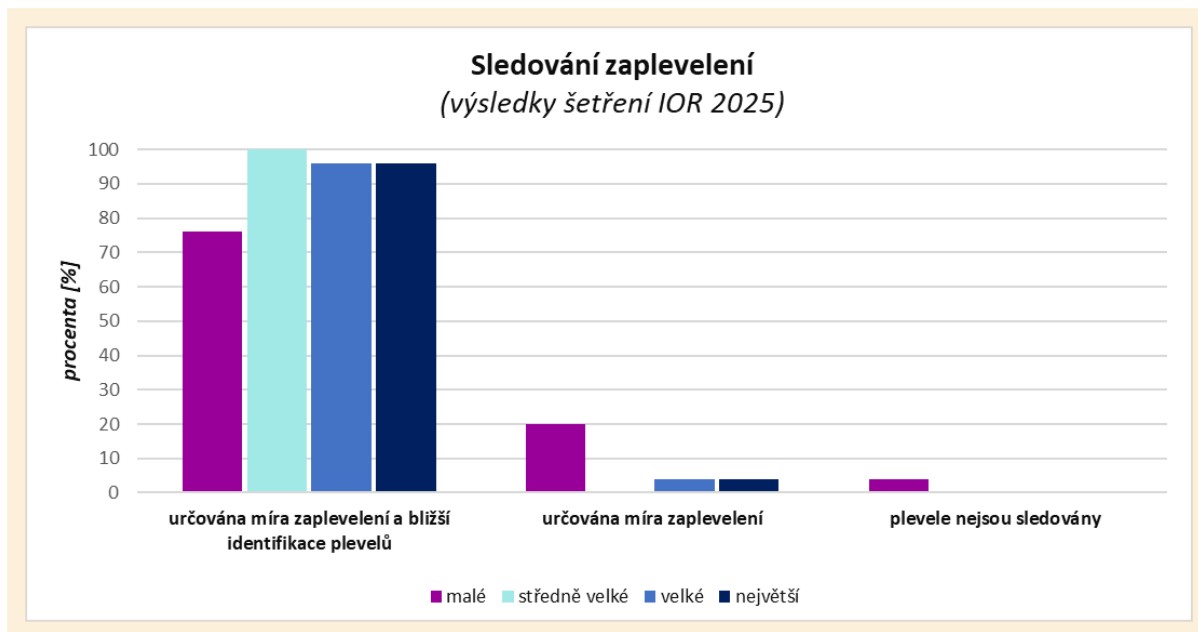
Poradcům společností, které uvádějí POR na trh přenechává výběr POR v plném rozsahu 32 % malých, 23 % středně velkých, 8 % velkých a 4 % největších podniků. V případě poradců akreditovaných MZe se jedná o 4 % středně velkých a 8 % velkých podniků.

Registr POR využívá při výběru POR 48 % malých, 69 % středně velkých, 85 % velkých a 92 % největších podniků. Semafor POR na RL portále využívá 28 % malých, 54 % středně velkých, 27 % velkých a 62 % největších podniků. V převážné většině případů jsou oba zdroje používány paralelně, i když se objevují také podniky, které preferují pouze první nebo druhý z nich.

Výběr chemických přípravků na ochranu rostlin je důležitou součástí selektivního používání POR. Výsledky šetření IOR potvrzují, že zemědělci věnují výběru vhodného přípravku na ochranu rostlin pozornost. Podobně jako v předešlých letech je však zaznamenána nízká spolupráce s nezávislými poradci akreditovanými MZe. Uvedený trend je platný jak pro oblast konzultace při výběru POR, tak v případě přenesení rozhodovací činnosti o výběru POR na poradce. Nezávislé poradenství v oblasti aplikace přípravků na ochranu rostlin by přitom mělo přinést vyšší míru objektivity rozhodování.

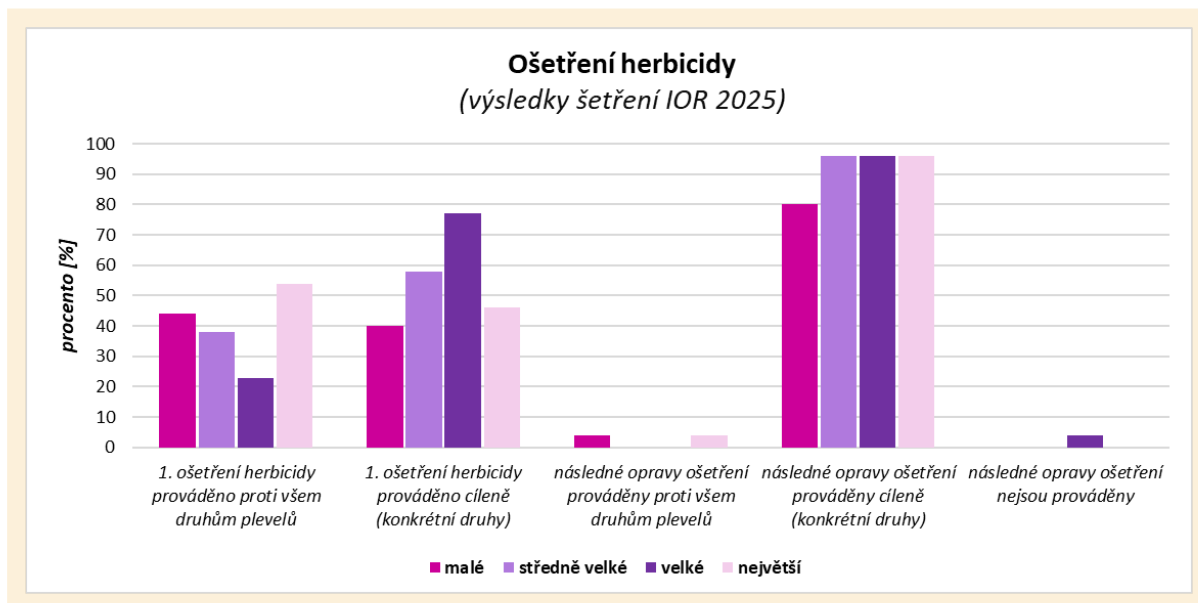
Pravidelné kontroly zaplevelení pozemků provádí 96 % malých, 100 % středně velkých, 100 % velkých a 100 % největších podniků. Z nich 76 % malých, 100 % středně velkých, 96 % velkých a 96 % největších podniků určuje nejen míru zaplevelení, ale i konkrétní druhové složení plevelů. Zbývající podniky (20 % malých, 4 % velkých a 4 % největších) hodnotí pouze míru zaplevelení. Pravidelné kontroly zaplevelení neprovádí 4 % malých podniků (graf 36). **Při prvním ošetření herbicidy** se zaměřuje proti všem druhům plevelů 44 % malých, 38 % středně velkých, 23 % velkých a 54 % největších podniků, zatímco proti konkrétním druhům plevelů 40 % malých, 58 % středně velkých, 77 % velkých a 46 % největších podniků. **Následné opravy ošetření** bývají zaměřeny převážně proti konkrétním druhům plevelů, podle výsledků tak učinilo 80 % malých, 96 % středně velkých, 96 % velkých a 96 % největších podniků. Proti všem druhům plevelů ošetřilo v rámci následných oprav pouze 4 % malých a 4 % největších podniků. Dále bylo zjištěno, že 4 % velkých podniků opravná ošetření neprovádí. Herbicidy nepoužilo v aktuálním roce¹¹ 16 % malých a 4 % středně velkých podniků.

Graf 36

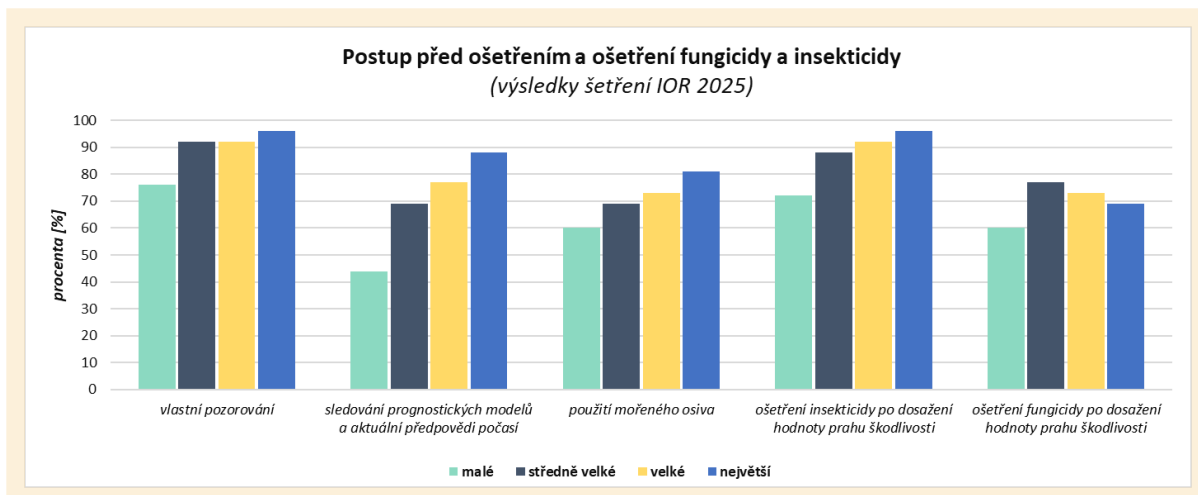
¹¹ Aktuální rok = pěstební sezóna 2024/2025

Graf 36

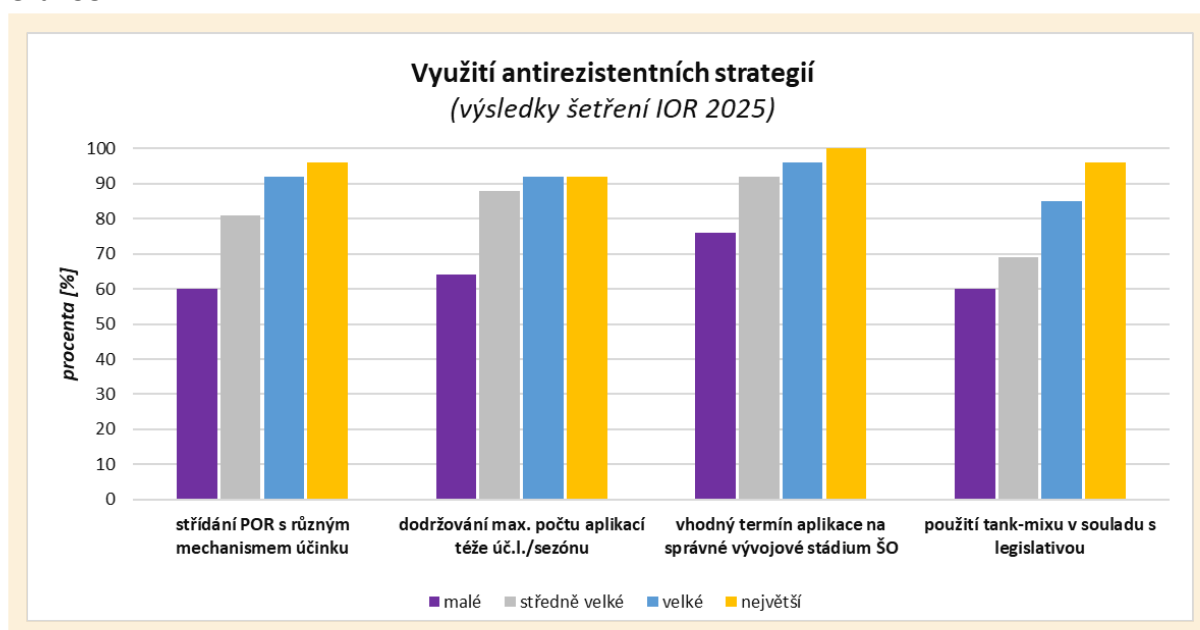
Insekticidy a fungicidy ošetřuje 76 % malých, 92 % středně velkých, 92 % velkých a 96 % největších podniků na základě informací z vlastních pozorování. Výstupy prognostických modelů a aktuální předpovědi počasí využívá při rozhodování o ošetření 44 % malých, 69 % středně velkých, 77 % velkých a 88 % největších podniků. **Mořené osivo vysévá** 60 % malých, 69 % středně velkých, 73 % velkých a 81 % největších podniků. (graf 37). Insekticidy jsou ve všech velikostních kategoriích podniků aplikovány častěji po dosažení prahu škodlivosti (72 % malých, 88 % středně velkých, 92 % velkých, 96 % největších podniků) než preventivně (4 % malých, 8 % středně velkých, 8 % velkých, 4 % největších podniků). Podobná situace byla zaznamenána také u fungicidů, kdy ošetřuje po dosažení prahu škodlivosti 60 % malých, 77 % středně velkých, 73 % velkých a 69 % největších podniků, zatímco preventivně 16 % malých, 19 % středně velkých, 27 % velkých a 31 % největších podniků. V aktuálním roce šetření neaplikovalo insekticidy 36 % malých a 4 % středně velkých podniků a fungicidy 32 % malých a 4 % středně velkých podniků.

Graf 37

Antirezistentní strategie ve smyslu postupů, které se týkají používání přípravků na ochranu rostlin jsou zemědělci dlouhodobě respektovány a plněny. Vhodný termín aplikace POR, na správné vývojové stádium škodlivého organismu, do odpovídající fenologické fáze plodiny, po dovršení prahu škodlivosti dodržuje 76 % malých, 92 % středně velkých, 96 % velkých a 100 % největších podniků. Přípravky s různým mechanismem účinku střídá 60 % malých, 81 % středně velkých, 92 % velkých a 96 % největších podniků. Maximální počet aplikací téže účinné látky nebo látek nacházejících se ve stejné skupině účinných látek za sezonu dodržuje 64 % malých, 88 % středně velkých, 92 % velkých a 92 % největších podniků¹². V případě použití tank-mixu, je postupováno v souladu s legislativou a jsou respektovány zásady zachování plné účinnosti všech komponentů. Výsledky šetření ukazují, že tank-mix používá 60 % malých, 69 % středně velkých, 85 % velkých a 96 % největších podniků; graf 38.

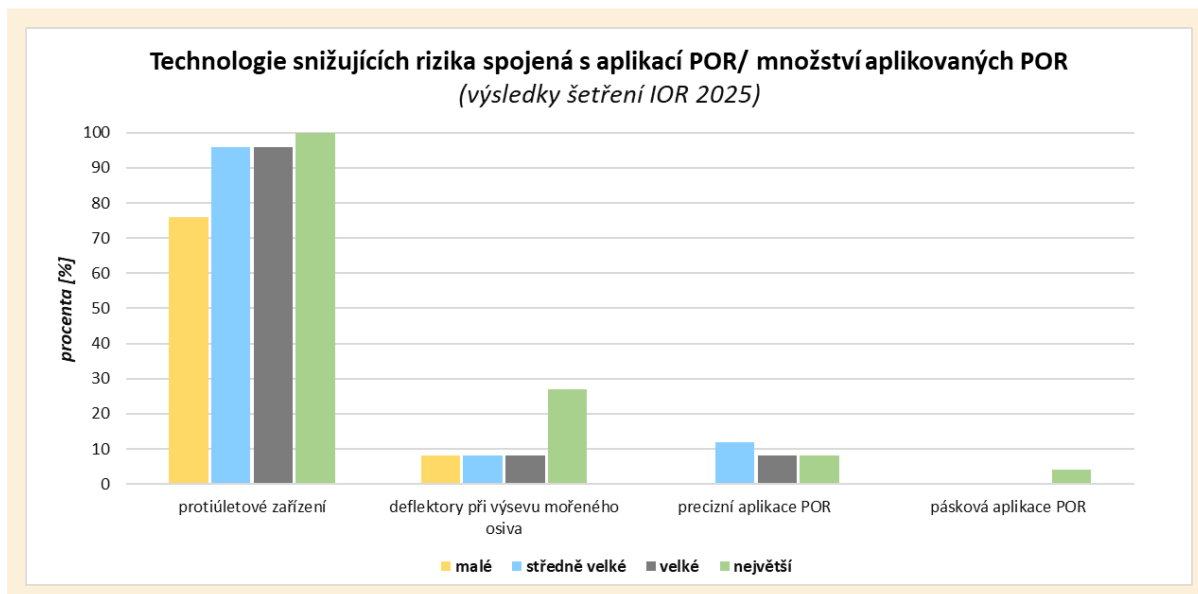
Graf 38

Z technologií snižujících rizika spojená s aplikací nebo množstvím aplikovaných POR využívají zemědělci nejčastěji **protiúletové zařízení** (76 % malých, 96 % středně velkých, 96 % velkých, 100 % největších podniků). Jiné technologie tohoto typu např. **deflektory při seti** (8 % malých, 8 % středně velkých, 8 % velkých, 27 % největších podniků), **GPS navigační systémy pro precizní aplikaci POR** (12 % středně velkých, 8 % velkých, 8 % největších podniků) **nebo pásovou aplikaci** (4 % největších podniků) atp. využívají zemědělci minimálně (graf 39). Z výsledků šetření vyplývá uvedené zjištění opakovaně.

¹² Data ukazují počet podniků, které aplikují POR, u nichž je takové omezení uvedeno.

Graf 39

Z výsledků šetření se ukazuje, že k aplikaci chemických přípravků na ochranu rostlin dochází zpravidla na základě výsledků vlastních pozorování. Zemědělci sledují jak míru zaplevelení, tak druhové složení plevelů, výskyt škůdců a chorob. První herbicidní ošetření přesto provádějí malé a největší podniky častěji proti všem druhům plevelů. Následné opravy ošetření ovšem provádějí všechny velikosti podniků častěji proti konkrétním druhům plevelů. Insekticidy a fungicidy aplikují zemědělci ve všech velikostních kategoriích převážně cíleně, tedy po dosažení hodnot prahu škodlivosti. Podíl podniků, které využívají výstupy prognostických modelů se s narůstající velikostí podniku zvyšuje, což odpovídá výsledkům z předešlých let šetření. Dále bylo zjištěno, že malé podniky častěji vynechávají ošetření insekticidy, fungicidy i herbicidy. Využití antirezistentních strategií ve smyslu postupů, které se týkají používání přípravků na ochranu rostlin se jeví dlouhodobě jako uspokojivé, naopak využití moderních technologií snižujících rizika spojená s aplikací nebo množstvím aplikovaných POR můžeme hodnotit stejně jako v předešlých letech jako nedostatečné.

Do hodnocení podniků v oblasti přímých metod ochrany rostlin je zahrnutý rovněž výsledek kontroly POR. V úvahu jsou brány kontroly, které byly provedeny v uplynulých 3 letech. Výsledky šetření za rok 2024 ukazují, že ve sledovaném časovém období neporušil žádný ze subjektů povinnosti, které jsou při kontrole POR prověřovány. Na základě výsledků šetření byla úroveň využití IOR v oblasti přímých metod ochrany rostlin vyhodnocena pro malé, středně velké a velké podniky jako „přijatelná“ a pro největší podniky jako „dobrá“. S cílem podpořit zlepšování úrovně IOR ve vztahu k aplikaci POR, byli prvovýrobci dotazováni na praktické informace, které se týkaly **sledování výskytu škodlivých organismů, výběru POR a aplikace POR**.

Výsledky šetření ukazují, že data z vlastních anebo místních meteostanic má k dispozici 28 % malých, 54 % středně velkých, 54 % velkých a 62 % největších podniků. Zbylé podniky k takovým datům přístup nemají, avšak 28 % malých, 19 % středně velkých, 15 % velkých a

12 % největších podniků by o data z meteostanic mělo zájem. Vlastní kontroly porostů zaměřené na včasné odhalení výskytu škodlivých organismů provádějí zemědělci vizuální prohlídkou, pomocí nástrojů monitoringu, případně kombinací obou přístupů. Vizuální prohlídka zahrnuje vyhodnocení růstové fáze, stavu porostu a půdy, dále posouzení intenzity zaplevelení a napadení škodlivými organismy. K posouzení výskytu chorob, škůdců i plevelů jsou využívány znalosti místních podmínek, postupy podle metodických pokynů a pomůcky jako lupa, rýč nebo smýkadlo. Z klasických nástrojů monitoringu preferují zemědělci žluté Möerickeho misky a lepové desky. Mezi respondenty se nicméně najdou také ti, kteří volí automatizované/digitální lapače.

Za účelem podpory rozhodování v ochraně rostlin byl vytvořen Rostlinolékařský portál. Výsledky šetření IOR za rok 2025 ukazují, že informace z rostlinolékařského portálu využívá 59 % všech dotazovaných. Nejčastěji pracují zemědělci s registrem škodlivých organismů a přípravků na ochranu rostlin, kde kromě vyhledávání vhodných přípravků sledují také semafor přípravků, ochrannou lhůtu nebo konec použití. Mimo to je zajímavé také alternativy k účinné látce a alternativy k přípravku, první výskyty škodlivých organismů, výskyty škodlivých organismů v okrese, rezistence a aktuality.

Při výběru přípravků na ochranu rostlin zohledňují zemědělci celou řadu parametrů. Vedle omezení podle místa a účelu použití a míry rizika přípravku je pro ně důležitá také účinnost přípravku, včetně nástupu a délky účinku. Dále je to cena ošetření/ha, počet aplikací za vegetační sezónu, ochranná lhůta, reziduální účinek pro následnou plodinu a mezipločinu, vhodnost použití přípravku v konkrétní růstové fázi plodiny, mechanismus účinku přípravku, možnost zapojení přípravku do tank-mixu, riziko vzniku rezistence nebo dostupnost přípravku na trhu.

V důsledku restrikcí účinných látek došlo k ukončení prodeje řady přípravků s vysokou praktickou účinností. Při zavádění restrikcí je zásadní srozumitelná komunikace změn a přechodných opatření. Co se týče už vyřazených přípravků, upozorňují zemědělci na skutečnost, že dosud nebyly odpovídajícím způsobem nahrazeny. Alternativní řešení přitom nemusí zahrnovat výhradně nové chemické účinné látky nebo chemické přípravky na ochranu rostlin. Pomocí by mohlo nezávislé ověřování účinnosti dostupných účinných látek v podmínkách jednotlivých lokalit. Paralelně by bylo vhodné sledovat i rezistenci škodlivých organismů k těmto účinným látkám, čímž by vznikl prostor na včasnou úpravu strategie ochrany rostlin. Dalším řešením by mohla být příprava ucelených postupů ochrany rostlin pro jednotlivé plodiny s důrazem na udržitelnost, které budou respektovat požadavky na ekonomickou náročnost, kvalitu produkce a výnosů. Přínosem by mohl být také rozvoj rozhodovacích nástrojů v ochraně rostlin, na které by navazovala včasná a cílená aplikace.

Pro objektivní posouzení problematiky používání chemických přípravků na ochranu rostlin jsou zemědělci v rámci šetření IOR dotazováni také na počet aplikací přípravků v hlavních plodinách a plodinách vyžadujících intenzivnější ošetření. Ze získaných odpovědí jsou stanoveny průměrné počty aplikací fungicidů, insekticidů a herbicidů a odhad počtu jejich aplikací do budoucna. Odhadovaný budoucí vývoj počtu aplikací je však pouze orientační, jelikož není možné předem odhadnout průběh počasí, tlak škodlivých organismů, vliv podpůrných opatření z oblasti prevence ani účinnost alternativně zvolených přípravků.

V **obilninách** aplikují fungicidy malé podniky 1x (výhled počtu ošetření zůstává stejný), středně velké podniky 1–2x (výhled počtu ošetření zůstává stejný), velké podniky 2x (výhled počtu ošetření zůstává stejný) a největší podniky 2x (výhled počtu ošetření se mírně snižuje na 1–2x). Insekticidy aplikují malé podniky 0–1x (výhled počtu ošetření zůstává stejný), středně velké podniky 1x (výhled počtu ošetření se mírně zvyšuje na 1–2x), velké podniky 1x (výhled počtu ošetření zůstává stejný) a největší podniky 1–2x (výhled počtu ošetření zůstává stejný). Herbicidy aplikují malé podniky 1x (výhled počtu ošetření se mírně zvyšuje na 1–2x), středně velké podniky 1–2x (výhled počtu ošetření zůstává stejný), velké podniky 1–2x (výhled počtu ošetření se mírně snižuje na 1x) a největší podniky 1–2x (výhled počtu ošetření zůstává stejný). **Z výsledků vyplývá, že jsou v obilninách fungicidy aplikovány malými a středně velkými podniky v menším rozsahu oproti standardu, velkými a největšími podniky při spodní hranici standardu. Insekticidy jsou aplikovány malými podniky v menším rozsahu oproti standardu, středně velkými a velkými podniky při spodní hranici standardu a největšími podniky v rozsahu standardu. Herbicidy aplikují všechny velikosti podniků v menším rozsahu oproti standardu.**

V **řepce** aplikují fungicidy malé podniky 1x (výhled počtu ošetření se mírně zvyšuje na 1–2x), středně velké, velké a největší podniky 2x (výhled počtu ošetření zůstává u všech tří velikostních kategorií stejný). Insekticidy ošetřují malé podniky 2x (výhled počtu ošetření se zvyšuje na 3x), středně velké a velké podniky 3–4x (výhled počtu ošetření se u středně velkých podniků mírně zvyšuje na 4x, u velkých podniků zůstává stejný) a největší podniky 5 x (výhled počtu ošetření se snižuje na 4x). Herbicidy ošetřují malé podniky 1x (výhled počtu ošetření zůstává stejný), středně velké podniky 1–2x (výhled počtu ošetření zůstává stejný), velké a největší podniky 2x (výhled počtu ošetření se u středně velkých podniků mírně snižuje na 1–2x, u velkých podniků zůstává stejný). **Z výsledků se ukazuje, že v řepce jsou fungicidy aplikovány všemi velikostmi podniků v menším rozsahu oproti standardu. Insekticidy aplikují malé podniky v nižším rozsahu oproti standardu, středně velké a velké podniky v rozsahu standardu a největší podniky ve vyšším rozsahu oproti standardu. Herbicidy aplikují všechny velikosti podniků v menším rozsahu oproti standardu.**

V **bramborách** aplikují fungicidy malé podniky 1x (výhled počtu ošetření zůstává stejný), středně velké podniky 2x (výhled počtu ošetření se snižuje na 1x), velké a největší podniky 4–5x (výhled počtu ošetření zůstává u velkých podniků stejný, u největších podniků se mírně snižuje na 4x). Insekticidy aplikují malé a středně velké podniky 1x (výhled počtu ošetření zůstává u malých podniků stejný, u středně velkých podniků se mírně snižuje na 0–1x), velké a největší podniky 2x (výhled počtu ošetření zůstává u obou velikostních kategorií stejný). Herbicidy aplikují malé a středně velké podniky 0–1x (výhled počtu ošetření zůstává u obou velikostních kategorií stejný), velké podniky 1x (výhled počtu ošetření se mírně zvyšuje na 1–2x) a největší podniky 1–2x (výhled počtu ošetření se mírně snižuje na 1x; viz. graf 40, graf 41).

Herbicidy jsou malými podniky (48 %) nejčastěji aplikovány postemergentně, zatímco středně velké (62 %), velké (69 %) a největší (58 %) podniky využívají nejčastěji kombinaci preemergentní a postemergentní aplikace. Je-li preferována pouze jedna z variant, jedná se

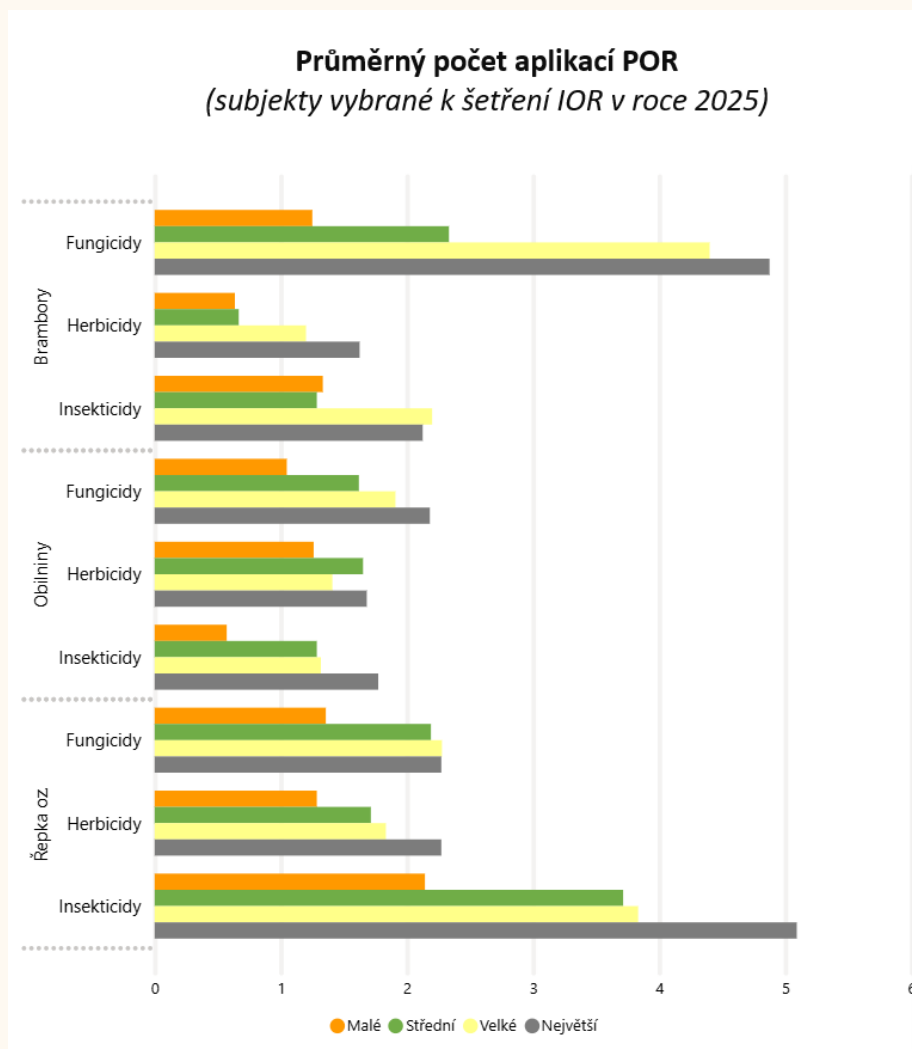
rovněž o aplikaci postemergentní (31 % středně velkých, 19 % velkých, 31 % největších podniků). Uvedené zjištění odpovídá výsledkům šetření z předešlých let.

Využití nechemických metod ochrany rostlin je podle zemědělců časově i organizačně náročnější než aplikace chemických přípravků. Vyžaduje jak odborné znalosti, tak vyšší míru praktických zkušeností, které by poskytly dostatečný základ pro rozhodování o výběru vhodných přípravků, prostředků a postupů, jež budou v konkrétních podmínkách reálně fungovat. Důležité je i přesné načasování aplikace, které závisí na počasí a dalších okolnostech. Řada nechemických metod vyžaduje speciální technické zázemí. Potřebné stroje jsou však drahé, čímž se v mnoha případech stávají nedostupné. Problematická zůstává i cena nechemických metod v porovnání s jejich účinností.

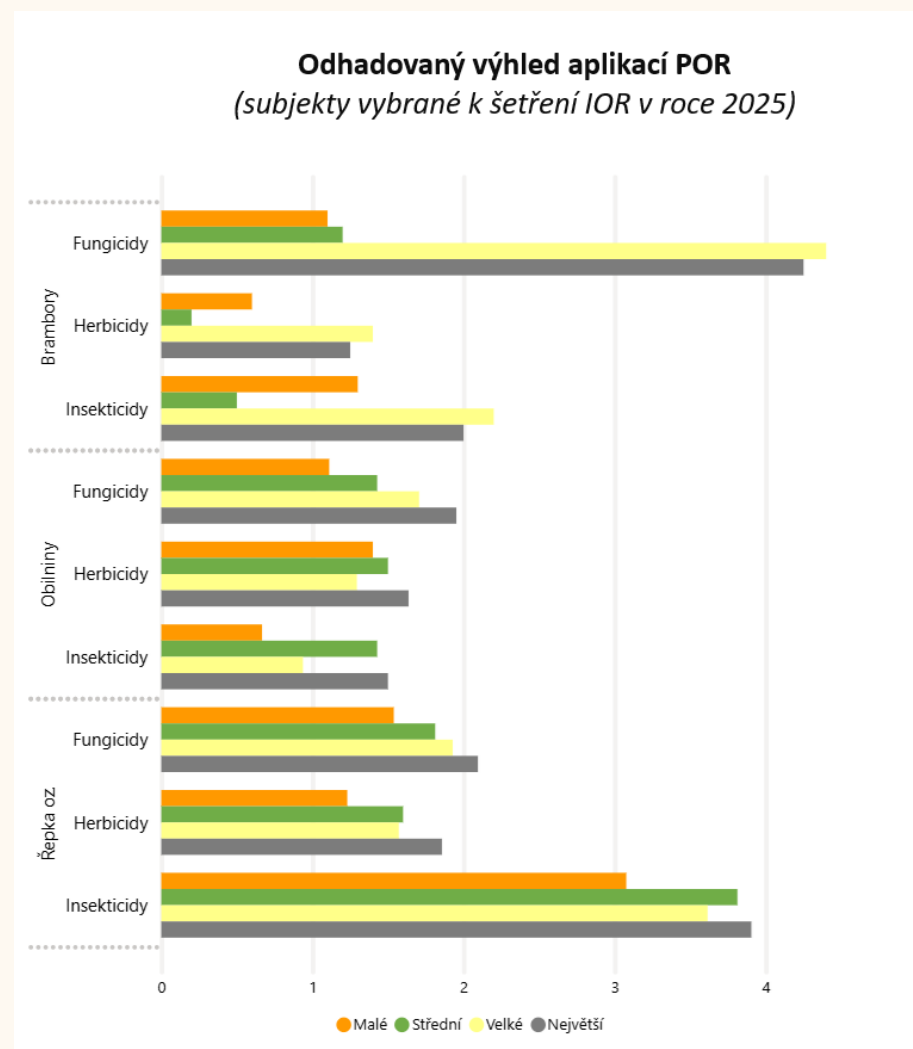
Škodlivé organismy mohou způsobovat ztráty také na skladovaných produktech. Podle získaných výsledků vlastní sklady 32 % malých, 38 % středně velkých, 61 % velkých a 93 % největších podniků. Z těchto podniků využívá služby DDD firem 12 % malých, 19 % středně velkých, 46 % velkých a 81 % největších podniků. Zbylé podniky provádějí DDD ve skladech vlastními silami. U všech velikostí podniků je častěji ošetřován prázdný sklad než sklad s naskladněnými komoditami. Uvedené zjištění odpovídá zjištěním z předešlých let šetření. Platí také, že je-li sklad ošetřen před naskladněním, děje se tak častěji preventivně, zatímco ošetření během skladování se děje častěji na základě výskytu ŠO.

Graf 40

Graf 41

Závěr

Integrovaná ochrana rostlin je v praxi limitována ekonomikou podniku a nastavením právně závazných pravidel pro hospodaření. Uvedené skutečnosti se promítají rovněž do výsledků šetření. V oblasti prevence se opakovaně potvrzuje, že opatření zaváděná k řešení degradace půdy vedou spíše k udržení aktuálního stavu půd, než k jeho výraznému zlepšování. Neplatí to přitom pouze pro obsah živin a pH půdy, ale také pro organickou hmotu, erozi a utužení. Pozitivně je nicméně nutné hodnotit zájem zemědělců o nápravu stavu našich půd. Dalším problematickým prvkem z oblasti prevence je střídání plodin. Osevní postupy nahradily náhodné sledy plodin. Zlepšující plodiny nejsou pěstovány všemi zemědělci a současně platí, že ne všichni zemědělci, kteří zlepšující plodiny pěstují, je zařazují na všechny nebo alespoň na většinu obhospodařovaných pozemků. Dodržovány nejsou ani doporučené časové odstupy pěstování téže plodiny na tomtéž pozemku. Význam a funkce osevního postupu by ovšem neměly být podceňovány. Vhodně sestavený osevní postup s pravidelným zařazením zlepšujících plodin, střídáním hluboce a mělce kořenících rostlin, ozimů a jařin atp. je jedním ze základních fytosanitárních opatření. Přispívá dále k navýšení produkční schopnosti půdy, ovlivňuje bilanci organické hmoty, procesy eroze i utužení půdy a mnoho dalších. V oblasti přímých metod ochrany rostlin existují nedostatky zejména ve využití nechemických metod regulace škodlivých organismů (biologické, fyzikální a jiné) a v selektivním používání přípravků na ochranu rostlin. Významným přínosem by v tomto směru mohla být podpora výzkumu účinnosti nechemických metod ochrany rostlin a jejich zavádění do praxe, nebo ukázky využití nechemických metod a selektivní aplikace POR v rámci demonstračních farem. Podle výsledků šetření IOR dosáhly malé podniky míry využití IOR 50 %, středně velké podniky 53 %, velké podniky 52 % a největší podniky 55 %. Soulad hospodaření se zásadami IOR je u malých podniků nižší v porovnání s podniky největšími, což se potvrzuje opakovaně. V porovnání s předešlými lety dosáhly středně velké podniky poprvé vyšší míry využití IOR než podniky velké. Rozdíly mezi velikostmi podniků se tak postupně stírají.

© Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Brno 2026

Sestavila: Pavla Šenkeříková Oddělení ekologického zemědělství, Hroznová 63/2, 603 00 Brno

Zdroj fotografií: archiv ÚKZÚZ, Rostlinolékařský portál

„Žádná část této závěrečné zprávy nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem dalšího šíření v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského.“

Závěrečná zpráva je vydána jako neprodejná.